

Némethy Zsuzsanna

A média szabályozása Írországban

Budapest, 2010. április, 47. szám

ISSN 1788-134X
ISBN 978-963-88774-4-4

Kiadja az Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet
Budapest, 1021 Hűvösvölgyi út 95.
Felelős kiadó: Nahimi Péter igazgató
Borítóterv: Czákó Zsolt
Nyomdai munkák:
Műegyetemi Kiadó
Felelős vezető: Wintermantel Zsolt
www.kiado.bme.hu

Tartalomjegyzék

1. Alkotmányos alapok, szabályozási környezet, a médiaszabályozás tárgyi hatálya	4
2. Médiafelügyeleti rendszer	18
3. A műsortartalom szabályozása	25
4. A kereskedelmi műsorszolgáltatók piacra lépése	35
5. Külső és belső pluralizmus a kereskedelmi műsorszolgáltatásban	39
6. A kereskedelmi műsorszolgáltatás finanszírozása.....	41
7. Közszolgálatosság.....	45
8. Műsorterjesztés, új technológiák szabályozása.....	49

1. Alkotmányos alapok, szabályozási környezet, a médiaszabályozás tárgyi hatálya

Az alkotmány vélemény szabadságra, médiaszabadságra vonatkozó rendelkezése

Írországban *common law* jogrendszer van írott alkotmánnyal, ezen nyugszik az ország parlamentáris demokráciája, amelynek az alapja a brit *common law*. Az elsődleges jogforrások közé tartozik az 1937-ben elfogadott alkotmány. A Brit Birodalomtól történő 1922-es különválás után nem újították meg a brit „törvénykönyveket” (*statute book*), ezért a mintegy 800 éves múltra visszatekintő jogalkotás is az elsődleges jog része lett, csakúgy mint az addig az időpontig a Brit Parlament és az Egyesült Királyság és Írország Parlamentje által elfogadott törvények is; valamint az önálló állam megalakulása óta született ír törvények.¹

Az Európai Unióhoz történő csatlakozáshoz kapcsolódó jogharmonizáció következményeként került be az alkotmányba az a rész, hogy az alkotmány nem érvényteleníti az európai uniós vagy közösségi tagság által megkövetelt jogi aktusokat vagy intézkedéseket. Megállapították azonban, hogy ha például új szerződés miatt meg kell változtatni az alkalmazási területet vagy a célkitűzéseket, ezt népszavazás útján kell megtenni, és ha azt a polgárok elfogadják, rendelkezést kell beilleszteni az alkotmányba arról, hogy az állam megerősítheti az említett szerződést.²

Írország alkotmányát 1937. július 1-jén népszavazással fogadták el és 1937. december 29-én lépett hatályba. Az interneten az alkotmánynak egy 2002 novemberi változata található meg. Az alkotmány 40. cikke foglalkozik az emberi alapjogokkal, annak 6. pont 1. bekezdés i) alpontja a következő:

Minden polgárnak joga van ahhoz, hogy meggyőződését és véleményét szabadon kifejezze. A közvélemény nevelése olyan dolog, amelynek komoly hatása van a közjóra, ezért az államnak igyekeznie kell, hogy biztosítsa a közvélemény szerveinek – a rádióknak, a sajtónak és a mozgóképnek –, hogy megőrizzék a jogszerű véleménynyilvánításuk szabadságát – ebbe beleértendő a kormány politikájával szembeni kritika is –, hogy ezzel ne ássák alá a közrendet és erkölcsöt és az állam hatalmát.

Az istenkáromló, zendülésre felbujtó vagy illetlen közzététel vagy megnyilatkozás jogsértés, amely a hatályos jog alapján büntetést von maga után.³

Írország bíróságainak honlapján (www.courts.ie) csak 2001-től vannak fenn határozatok; valamennyi határozatból kiválogattam azokat, amelyekben vagy a Felsőbíróság (High Court) vagy a Legfelsőbb Bíróság (Supreme Court) alkotmányértelmezőként járt el (*judicial review*) és ezek között nem volt olyan, ahol a fent idézett szakaszt bármilyen kontextusban értelmezte volna bármely bíróság.

A magyar alkotmány 61. §-a röviden deklarálja az ezzel kapcsolatos jogokat, nem magyarázza az okokat, célokat, korlátokat nem húz, ezeket később az alkotmánybíróságnak kellett megtennie. Már az Ír Szabadállam 1922-ben elfogadott alkotmányának 9. cikke is beszél a véleménynyilvánítás szabadságáról, ami a közerkölcs sérelme nélkül gyakorolható.⁴ Ehhez képest az 1937-es ír alkotmány már egy sokkal kidolgozottabb szabályozással áll elő. Az akkori médiumokban (rádió, sajtó, mozgókép) a közvélemény nevelésének a lehetőségét

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Law_of_the_Republic_of_Ireland 2009.09.10. 19:25.

² http://ec.europa.eu/civiljustice/legal_order/legal_order_ire_hu.htm 2009.09.10. 19:37.

³ <http://www.constitution.ie/reports/ConstitutionofIreland.pdf> 2009.09.10. 19:22.

⁴ <http://www.irishstatutebook.ie/1922/en/act/pub/0001/index.html> 2009.11.05. 18:34.

látja és ezen szervek jogszerű joggyakorlásának a támogatását fontos célnak minősíti. Sőt az állam azt is tudomásul veszi, hogy a média működése során a kormány működését is mérlegre teheti és akár kritizálhatja is. A szabadság korlátai: a média működése ne ássa alá a közrendet, a közerkölcsöt és az állam hatalmát. Végül különleges szankciót helyez kilátásba az istenkáromló, a zendülésre felbújtó és az illetlen közzétételre vagy megnyilatkozásra. Az ír államiság fontos alapkövei a katolikus vallás és a függetlenség jelenik meg ezeknek a jogsértéseknek a kiemelésében. Írország máig úgy vélekedik ezekről az alapvető rendelkezésekről, hogyha ezek sérülnek, akkor az állam szuverenitása sérül, tehát mindenképpen fel kell lépnie ellenük.

- a) fontosabb alkotmánybíróági határozatok összefoglalása (másodlagos forrásokból, ahol lehetséges)

A Legfelsőbb Bíróságnak és a Felsőbírósnak van joga ahhoz, hogy az alkotmánynak ellentmondó jogszabályokat hatályon kívül helyezze. A köztársasági elnöknek jogot biztosít az alkotmány, hogy az Államtanáccsal (Council of State) történt egyeztetést követően, a törvényjavaslatot a kihirdetése előtt előzetes normakontrollra küldje (alkotmány 26. cikk), valamint az alkotmány kifejezetten lehetőséget is ad a törvényhozás normakontrolljára (alkotmány 15. cikk 4. pont 1. és 2. alpont). Amennyiben a Legfelsőbb Bíróság azt a döntést hozza, hogy a törvényjavaslat az alkotmánynak nem ellentmondó, ezt többé semmilyen bíróságon nem lehet megkérdőjelezni (alkotmány 34. cikk 3. pont 3. alpont).⁵

A különböző jogszabályok vagy jogforrások ütközésének megállapítása a bíróság feladata. A közösségi jog elsőbbségére is figyelemmel, mivel az állam legalapvetőbb jogszabálya az alkotmány, más jogszabállyal való ütközés során az alkotmány elsőbbsége érvényesül. Az alkotmány 34. cikke értelmében magánszemélyek a Felsőbírósnak előtt vitathatják a jogszabályok alkotmányos érvényét. Az erről szóló határozat a Legfelsőbb Bíróságon megfellebbezhető. Magánszemélyek azzal is bírósághoz fordulhatnak, hogy alkotmányos jogaikat vagy alkotmányos eljárásukat az állam működése megsértette.⁶

A bíróságok honlapján csak 2001-től vannak fenn határozatok. Ezekből kiválogattam azokat a határozatokat, amelyekben vagy a Felsőbírósnak vagy a Legfelsőbb Bíróságnak alkotmányértelmezőként járt el, azok között nem találtam a témába vágó határozatokat. A fentiekén kívül pedig a médiaszabályozással kapcsolatos legfontosabb törvényt a műsorszórásról szóló 2009. évi törvényt (Broadcasting Act 2009) csak nemrég fogadta el az ír parlament, így annak bírósági gyakorlatáról nem beszélhetünk. Az egyetemi tematikák sem térnek ki részletesen arra, hogy az ír alkotmányjogi tanulmányokon belül az alapvető jogok tanulmányozásakor milyen forrásokkal, döntésekkel fognak foglalkozni (pl. Constitutional Law: Fundamental Rights under the Constitution of Ireland).⁷

- b) a médiaszabályozást érintő jogszabályok áttekintése, a médiatörvények mellett ideértve az általános polgári jogi, büntetőjogi, illetve egyéb rendelkezésekre való utalást
1. a műsorszórásról szóló 2009. évi törvény (Broadcasting Act 2009)⁸

⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Supreme_Court_of_Ireland 2009.09.10. 19:31

⁶ http://ec.europa.eu/civiljustice/legal_order/legal_order_ire_hu.htm 2009.09.10. 19:37 19:25

⁷ http://www.ucd.ie/students/course_search.htm 2009.10.20. 11:43

⁸ <http://www.oireachtas.ie/documents/bills28/acts/2009/a1809.pdf> 2009.09.15. 10:23

Komoly tárgyalások, egyeztetések és módosítások után 2009. július 12-én az ír köztársasági elnök aláírta a korábban az ír parlament (Oireachtas) Alsóháza (Dáil Éireann) és Felsőháza (Seanad Éireann) által elfogadott új műsorszórásról szóló törvényt (Broadcasting Act 2009). A köztársasági elnök aláírása után még szükség van egy ún. törvénykezési eszközre (*statutory instrument*), amely delegált vagy másodlagos törvényhozást jelent.⁹ A miniszter egy végrehajtási rendelettel 2009. szeptember 24. napján október 1-jei hatállyal létrehozta az Írországi Műsorszolgáltatási Hatóságot (Broadcasting Authority of Ireland, BAI).¹⁰

Ez a törvény a műsorszórással kapcsolatban a legátfogóbb szabályozás az elmúlt 50 évben. Ez az új törvény alapjaiban változtatja meg az ír szabályozást. A törvény létrehoz egy új műsorszolgáltatási hatóságot, az Ír Műsorszolgáltatási Hatóságot, amelynek mind a Rádió Télelő Éireann (legkorábban létrehozott ír állami médium, RTÉ), mind a független műsorszolgáltatási szektor fölött van hatalma.

Egy külön testület (Joint Oireachtas Committee on Communications, Energy and Natural Resources) fog javaslatot tenni a médiával kapcsolatos szervek, a BAI, a RTÉ és a TG4 (ír nyelvű közszolgálati televízió) tagjaira, vezetőire. A BAI egy új kódexszel korlátozza majd a műsorszolgáltatók azon gyermekek felé irányuló reklámait, amelyben a magas zsír-, só- és cukortartalmú ételekre vonatkozó reklámok szabályozása is szerepel. A vallásos reklámozással kapcsolatban megmarad a tiltás, de a BAI igyekszik rugalmasan állni a kérdéshez, hogy a jövőben sokkal egyértelműbbek legyenek a szabályok. A törvény növeli a független produkcióknak a Műsorszolgáltatási Alapból (Broadcasting Fund) adható támogatását is. A RTÉ-nek is legalább 40 millió euró összeget kell beruháznia független rádió- és televízióműsorokra. Az ír hallgatóknak és nézőknek ez a törvény ad először lehetőséget arra, hogy éljenek a válaszadás jogával (*right of reply*) – ráadásul élő adásban. A törvény lehetőséget ad az engedélyezési díjat (*licence fee*) meg nem fizetőknak arra, hogy bizonyos összegű bírátság megfizetésével elkerüljék a bíróság előtti eljárást. A törvény két új csatornát is létrehoz: az Ír Filmcsatornát (Irish Film Channel) és a Parlamenti Csatornát (Houses of the Oireachtas Channel).¹¹

Bár a fenti törvény 2009. október 1-jei hatállyal létrehozta a BAI-t, valószínűleg hosszabb időt fog még igénybe venni, míg az egyik hatóságból egy másik hatóság lesz, így addig elérhető még a korábbi hatóság az Írországi Műsorszolgáltatási Bizottság (Broadcasting Commission of Ireland, BCI) honlapja is. A BCI honlapjának¹² tanúsága szerint, fennállásuk alatt a következő négy törvény alapján dolgoztak:

2. a rádiózásról és televíziózásról szóló 1988. évi törvény (Radio and Television Act 1988)¹³ – létrehozta a Független Rádió és Televízió Bizottságot (Independent Radio and Television Commission, IRTC), amely szerződésre léphet szolgáltatókkal hang-műsorszóró szolgáltatásra (*sound broadcasting service*) és televízióműsor-szolgáltatásra (*television programme service*),

⁹ http://en.wikipedia.org/wiki/Statutory_Instrument#Republic_of_Ireland 2009.11.08.22:12

¹⁰ <http://www.dcenr.gov.ie/NR/rdonlyres/1FAE30A3-AE27-4C94-BF22-4D887CE7C43F/0/publishedorder.pdf> 2009.11.08. 22:15

¹¹ <http://www.dcenr.gov.ie/Press+Releases/Major+changes+heralded+in+broadcasting+as+new+laws+enacted.htm> 2009.09.10. 11:23

¹² <http://www.bci.ie/> 2009.09.10. 11:23

¹³ <http://www.bci.ie/documents/88act.pdf> 2009.09.10. 11:25

létrehozza a Radio Téilifis Éarienn-t, valamint az ezekkel kapcsolatos kérdések szabályozását;

3. a műsorszolgáltatásról szóló 2001. évi törvény (Broadcasting Act 2001)¹⁴ – átviteli rendszerek szabályozása (analóg, digitális, MMD), új hatáskörök az IRTC-nek, aminek a neve Írországi Műsorszolgáltató Bizottságra változik, Téilifis na Gaelge (ír állami televízió, TG4) megalapítása;
4. a műsorszolgáltatás finanszírozásáról szóló 2003. évi törvény (Broadcasting [Funding] Act 2003)¹⁵ – a nettó engedélyezési díj 5%-val a BCI támogathat egyes rádió- vagy televízióműsorokat és erről előzetes tervet vagy terveket kell készítenie, valamint a törvény ezen tervek elkészítésének alapelveit szabályozza;
5. a műsorszolgáltatásról szóló törvény módosítása 2007-ből (Broadcasting [Amendment] Act 2007)¹⁶ – átviteli rendszerek újraszabályozása (analóg, digitális, MMD), műsorszolgáltatás az ír szigeten kívüli ír közösségeknek, analóg szolgáltatások megszüntetése, új hatáskörök a BCI-nek, a RTÉ-nek, a Kommunikációs Bizottságnak (Commission of Communication) és a TG4-nek.

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény bevezetője összegyűjti azokat a törvényeket, amelyeknek részeit vagy egészét hatályon kívül helyezte ez az új szabályozás, vagy utalt rájuk. Ezekből kihagyom az olyanokat, mint pl. az ír repülési hatóságról szóló 1993. évi törvény (Irish Aviation Authority Act 1993) és csak azokat sorolom fel, amelyek közvetlenül kötődnek a tanulmány témájához:

6. a vezeték nélküli táviróról szóló 1926. évi törvény (Wireless Telegraphy Act 1926)¹⁷ – szabályozza a vezeték nélküli távirót szárazföldön, tengeren és levegőben, a mozgóképi és hangjelző állomások bizonyos osztályait, valamint létrehozza az állami műsorszolgáltató állomásokat (*state broadcasting station*);
7. a vezeték nélküli táviróról szóló 1972. évi törvény (Wireless Telegraphy Act 1972)¹⁸ – a postáért és távirásért felelős minisztert olyan jogkörökkel ruhazza fel, hogy a televízió-vevőkészülékek vételével és bérletével kapcsolatos információkat megkaphassa, megtilthassa a vezeték nélküli távirókészülékek bizonyos fajtáinak előállítását és importját és hogy megtegyen bizonyos nyilatkozatokat a vezeték nélküli távirási berendezések engedélyeinek kiadásával kapcsolatban;
8. a műsorszolgáltatási hatóságról szóló 1960. évi törvény (Broadcasting Authority Act 1960)¹⁹ – létrehozza a műsorszolgáltató hatóságot, amelyik nemzeti televízió- és hangműsorszolgáltatást végez, ez az RTÉ elődje;
9. a hírközlési szabályozásról szóló 2002. évi törvény (Communications Regulation Act 2002)²⁰ – létrehozza a Hírközlés-szabályozási Bizottságot (Commission of Communications Regulation, ComReg), meghatározza annak hatásköreit, megszünteti a telekommunikáció szabályozási igazgató hivatalát, majd azok feladatait áttelepíti a Hírközlés-szabályozási Bizottságra, megnyitja az elektronikus hírközlési infrastruktúra előtt a köztulajdonban lévő utakat, vagy a meglévő infrastruktúra megosztását teszi lehetővé;

¹⁴ <http://www.bci.ie/documents/2001act.pdf> 2009.09.10. 11:26

¹⁵ <http://www.bci.ie/documents/2003fundingact.pdf> 2009.09.10. 11:27

¹⁶ http://www.bci.ie/documents/Broadcasting_Amendment_Act_2007.pdf 2009.09.10. 11:28

¹⁷ <http://www.irishstatutebook.ie/1926/en/act/pub/0045/index.html> 2009.09.10. 11:29

¹⁸ <http://www.irishstatutebook.ie/1972/en/act/pub/0005/print.html> 2009.09.10. 11:26

¹⁹ <http://www.irishstatutebook.ie/1960/en/act/pub/0010/index.html> 2009.09.10. 11:30

²⁰ <http://www.irishstatutebook.ie/2002/en/act/pub/0020/print.html> 2009.09.10. 11:31

10. a hírközlési szabályozásról szóló törvény módosítása 2007-ből (Communications Regulation [Amendment] Act 2007)²¹ – új hatásköröket kapott a Hírközlés-szabályozási Bizottság, továbbá rendelkezik a 2002-es törvény végrehajtásáról, létrehozza a vészívó szolgáltatást (*emergency call answering service*), sok korábbi telekommunikációval kapcsolatos törvényt módosít, ezek közül a legjelentősebbek a domain név regisztrációval kapcsolatos rendelkezések,
11. a postai és telekommunikációs szolgáltatásokról szóló 1983. évi törvény (Postal and Telecommunications Services Act 1983)²² – rendelkezik a postai és telekommunikációs szolgáltatások újjászervezéséről, megalkotja az ehhez szükséges hatóságot, rendelkezik a miniszteri hatáskörök e hatóságokra történő delegálásáról, továbbá módosítja a posta-takarékpénztári szabályozást;
12. a telekommunikációról szóló 1996. évi törvény (Telecommunications [Miscellaneous Provisions] Act 1996)²³ – a miniszteri hatásköröket delegálja a telekommunikáció szabályozási igazgató hivatalára, amelyet így hoz létre, rendelkezik a telekommunikációs szolgáltatást nyújtóktól behajtott díjakkal történő visszaélésekről, valamint bizonyos telekommunikációs szolgáltatási díjszabásokról;
13. a gyűlöltre ösztönzés tilalmáról szóló 1989. évi törvény (Prohibition of Incitement Hatred Act 1989)²⁴ – rendelkezik a faji, vallási, nemzeti és szexuális megkülönböztetésen alapuló gyűlöltre ösztönzés tilalmáról;
14. az információszabadságról szóló törvény (Freedom of Information Act 1997)²⁵ – rendelkezik arról, hogy a közösség tagjai hozzáférhessenek az állami hivatalok birtokában lévő adatokhoz – természetesen a közérdeket és a magánélethez való jogot legtágabban értelmezve –, felhatalmaz bizonyos személyeket, hogy a bizonyos szerveknél lévő, rájuk vonatkozó információt kijavíttathassák és hogy egyáltalán hozzáférhessenek ezekhez az adatokhoz, valamint rendelkezik az ezen személyek segítségére lévő emberekről, lehetővé teszi ezen jogot gyakorló szervek döntéseinek a független vizsgálatát, valamint ezen törvény általános végrehajtásának a független vizsgálatát is, létrehozza az információs biztos irodáját, meghatározza feladatait;
15. a versenyről szóló 2002. évi törvény (Competition Act 2002)²⁶ – közjó érdekeinek védelme, versenyt korlátozó magatartások tilalma, piacon uralkodó helyzet létrehozásának tilalma, összeolvadás és felvásárlás (M&A) ellenőrzése, újraszabályozza a versenyhatóság feladatait;
16. a rágalmozásról szóló 2009. évi törvény (Defamation Act 2009)²⁷ – újraszabályozza a rágalmozásról szóló 1961-es törvényt.

A fent felsorolt jogszabályok egyrészt azért ennyire szerteágazóak, amiért a például a magyar szabályozás is külön veszi a mediaszabályozást és a hírközlési szabályozást, ez a fejlődés az íreknél is nemrég alakult ki a technológia fejlődésével párhuzamosan. Másrészt viszont a vezeték nélküli távírásról szóló 1926-os törvény korábbi mint a mostani ír köztársaság alkotmánya, így például sokkal hamarabb kellett távközlési infrastruktúra kiépítéséről rendelkezni, mint a vélemény szabadságról.

²¹ <http://www.irishstatutebook.ie/2007/en/act/pub/0022/print.html> 2009.09.10. 11:32

²² <http://www.irishstatutebook.ie/1983/en/act/pub/0024/print.html> 2009.09.10. 11:33

²³ <http://www.irishstatutebook.ie/1996/en/act/pub/0034/print.html> 2009.09.10. 11:34

²⁴ <http://www.irishstatutebook.ie/1989/en/act/pub/0019/print.html> 2009.09.10. 11:35

²⁵ <http://www.irishstatutebook.ie/1997/en/act/pub/0013/print.html> 2009.09.10. 11:36

²⁶ <http://www.irishstatutebook.ie/2002/en/act/pub/0014/print.html> 2009.09.10. 11:37

²⁷ <http://www.oireachtas.ie/documents/bills28/acts/2009/a3109.pdf> 2009.10.20. 12:34

Magyarországon állami beruházással valósult meg a rádió- és a televízió-infrastruktúra kiépítése, így kérdésként nem merült fel, hogy milyen feltételek között engedheti át az állam a közutak használatát magán távközlő cégeknek, hogy póznákat fektethessenek, vagy mennyiben fogják a póznák megzavarni a magánrepülőök forgalmát.

Írországban 2008 januárja óta működik a nem törvény alapján létrehozott Írországi Sajtó Tanács (Press Council of Ireland), illetve ennek keretében a sajtó-ombudsman.²⁸ Ennek létrehozása előtt Írországban két dolgot lehetett tenni, ha az embernek panasa volt azzal kapcsolatban, ami az újságban vagy egy magazinban megjelent. Elmehetett a szerkesztőhöz és kérhette, hogy kérjenek tőle bocsánatot (a régről ismert becsületsértés esete), vagy indíthatott rágalmazási pert (*action of libel*). Az Írországi Sajtó Tanács és a sajtó-ombudsman irodájának felállításával a helyzet teljesen megváltozott, az ember ingyen kérheti a sajtóval kapcsolatos panaszoknak a független testület általi kivizsgálását és döntést az ügyben. Ezek a szervek egy újságokra és időszaki folyóiratokra vonatkozó magatartási kódex alapján járnak el.²⁹

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény szabályozza a válaszadás jogát, amelynek 49. cikk (2) bekezdése szerint bárki, akinek becsületét vagy hírnevét valótlan tény vagy információ állításával a műsorszolgáltatásban megtámadták, élhet a válaszadás jogával.

- A törvény elfogadását követő 6 hónapon belül a BAI-nak kell kidolgoznia egy tervezetet arra, hogyan lehet a válaszadás jogát gyakorolni (49. cikk [3] bekezdés).
 - A válaszadás jogával élni akaróknak (kérelmezőnek) írásban kell a kérelmét a műsorszolgáltatóhoz eljuttatnia (49. cikk [6] bekezdés).
 - A sérelmezett adástól számított 21 napon belül kell a kérelmezőnek a kérelmét a műsorszolgáltatóhoz eljuttatnia (49. cikk. [7] bekezdés).
 - Ezt követő legkésőbb 10 napon belül a műsorszolgáltatónak vagy arról kell nyilatkoznia, hogy elfogadja vagy elutasítja a kérést, vagy válaszolni fog rá (49. cikk [8] bekezdés).
 - Az elutasítást követő 21 napon belül a kérelmező a Megfelelőségi Bizottsághoz (Compliance Committee) fordulhat (49. cikk [18] bekezdés).
 - Az elutasításról szóló kérvény kézhezvételét követő 21 napon belül a Megfelelőségi Bizottságnak törekednie kell arra, hogy átnézze a műsorszolgáltató elutasító határozatát, és ha azt helyesnek tartják, akkor megerősíti a határozatot vagy megsemmisíti a határozatot és kötelezi a műsorszolgáltatót, hogy a közléstől számított 7 napon belül adja meg válaszát a kérelmezőnek (49. cikk [17] bekezdés).
 - Végül a Megfelelőségi Bizottság vizsgálata, illetve a műsorszolgáltató végleges nem teljesítése esetén a BAI a Felsőbíróshoz fordulhat, hogy kikényszerítse a válasz leközlését (49. cikk [23] bekezdés).
- A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény tartalmaz médiával kapcsolatos szabályértési, illetve annak szankciójára vonatkozó részeket is.

- a) A műsorszolgáltatásról szóló 2009.évi törvény 6. részében a következő előírás van: műsorszámot (*programme material*) csak tartalomszolgáltatási szerződés alapján lehet nyújtani (71. cikk [1] bekezdés) és az elektronikus műsor kalauz (*electronic programme guide*, EPG) szerződésben kell olyan feltételnek lennie, hogy az

²⁸ <http://en.wikipedia.org/wiki/Ombudsman#Ireland> 2009.11.07. 15:13

²⁹ http://www.pressombudsman.ie/v2/presscouncil/portal.php?content=_includes/independentregulation.php 2009.11.07. 16:03

engedélyes vállalja, hogy a saját szolgáltatása tekintetében a szabályok megfelelnek a BAI által kidolgozott szabályoknak (74. cikk [4] bekezdés). Az a személy, aki ellenszegül ezeknek a szabályoknak, jogsértést követ el és bűnössége esetén gyorsított eljárásban történt elítélésekor (summary conviction) 5000 euróig terjedő bírságot, vádirat alapján történt elítélésekor (*conviction on indictment*) pedig 100.000 euróig terjedő pénzbírságot kell fizetnie (78. cikk). A gyorsított eljárásban történő elítélés hasonlít a szabálysértési eljárásra, a vádirat alapján történő elítélés pedig a bűncselekmény gyanúja esetén indított eljárásra.

- b) A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 142. cikkében az szerepel, hogy csak hatályos televíziós engedély alapján – állam által meghatározott kivételektől eltekintve – birtokolhat valaki televízió készüléket, ill. amennyiben birtokol, azt csak az engedélyben foglaltaknak megfelelően használhatja. Az a személy, aki ellenszegül ezeknek a szabályoknak, szabálysértést követ el, gyorsított eljárásban ítélik el és az első szabálysértés esetén 1000 euróig terjedő, második és azt követő esetben pedig 2000 euróig terjedő pénzbírságot kell fizetnie (148. cikk).

Írországnak nincsen egy külön büntetőjogi törvénykönyve, ehelyett a legkülönbélebb törvényekből (*statute*) és bírósági döntésekből (*case law*) tevődik össze a büntetőjog. A bűncselekmény legtöbbször esküdtszék dönt, de különlegesen súlyos esetekben (pl. terrorizmus vagy szervezett bűnözés) a Különleges Büntetőbíróság (Special Criminal Court) dönt esküdtszék bevonása nélkül.³⁰

A médiával kapcsolatos bűncselekmények: becsületsértés és a rágalmazás (*defamation*). A becsületsértés annyira régóta a bírósági gyakorlatban létező bűncselekmény, hogy annak szabályozását vagy leírását nem is találtam meg. A modern becsületsértési szabályozást az angol szabályozásból vették át, a Brit Nemzetközösségben ezt elfogadták, így Írországból is. Ennek eredete a homályba vész, talán I. Edward (1272–1307) angol király uralkodása alatt már jellemzőek voltak kártérítésre menő polgári keresetek. Akkoriban nem volt különbség az írott és a kimondott szó között, és ha nem volt pénzbüntetés, akkor az ügy az egyházi bíróság körébe tartozott, amelyik ezt a hatáskörét a XVIII. századig gyakorolta, amikor is ezt megszüntették. Ezzel kapcsolatban bizonytalannak tűnik, hogy volt-e alkalmazandó büntetőjogi szankció akkoriban, vagy sem. A *scandalum magnatum* bűncselekményét (hamis hírek terjesztése a helyi nemességről) törvényi rendelkezés hozta létre, de az első teljes ügyet, amelyben rögzítik a becsületsértést, az a precedens joghoz kapcsolódik és I. Jakab királynak a Csillag Kamarája (Star Chamber) tárgyalta. A konkrét ügyben egyáltalán nem említik az angol hatóságot, csak úgy, hogy utalnak egy korábbi ügyre, amit ugyanez a bíróság tárgyalta. Úgy tűnik, hogy a jogi szabályozást és terminológiát a római jogból veszik azzal a hozzáfűzéssel, hogy a becsületsértés a béke megsértésére irányul, és a nem túl szigorú bíróság számára ez a tényállás alkalmasnak bizonyult arra, hogy az igencsak kemény római jogi *libellus famulosi* tényállást átvegye vele úgy, hogy mellőzi annak pontos körülhatárolását. Attól az időtől kezdve lehet találni polgári és büntetőjogi jogorvoslatokat a teljes eljárásban.³¹

A rágalmazásról szóló 2009. évi törvény az 1961-es törvény újraszabályozása a technológia fejlődésére tekintettel. A törvény definíciója szerint a rágalmazó kijelentés az a kijelentés, amely arra irányul, hogy megsértse egy személy hírnevét a társadalom értelmes tagjai szemében (1. rész 2. cikk). A definíciók szerint a

³⁰ http://en.wikipedia.org/wiki/Irish_criminal_law 2009.09.10. 20:02

³¹ http://en.wikipedia.org/wiki/English_defamation_law#Development_of_English_defamation_law 2009.11.05. 10:23

kijelentés megtehető írásban vagy szóban, képből, hangban, mozdulatban vagy bármely más kifejezési módban, aminek jelentése van, a kijelentést sugározhatja televízió vagy rádió, megjelenhet az interneten és elektronikus kommunikációban (1. rész 2. cikk).³²

- c) a műsorszolgáltatás – egységes vagy több különböző fogalomból álló – fogalma, viszonya a televíziós irányelv televíziós műsorszolgáltatás fogalmával; az audiovizuális médiát érintő további fogalmak (információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, illetve annak kiemelése, ha az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások fogalmát a szabályozás nem a szokásos módon tartalmazza); a sajátosságok kiemelése.

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 1. rész 2. cikke szerint a műsorszolgáltatás: olyan szolgáltatás, amelyet bármilyen módon kivitelezett műsorszámok válogatását tartalmazza és amelyet elektronikus hírközlési hálózaton keresztül a közönség részére közvetve vagy közvetlenül, továbbítanak, közvetítenek, sugároznak egyidejű vagy közel egyidejű megtekintés céljából tekintet nélkül arra, hogy a műsorszám tényleg megérkezik-e vagy sem, és ahol a műsorszámokat műsorrend alapján lineárisan sugározzák; ezen megfogalmazásba nem tartozik bele:

- nem-lineáris szolgáltatás, ahol a szolgáltatás minden egyes használója műsorkatalógusból választja ki a műsort, vagy
- más audiovizuális szolgáltatás, amelyet interneten keresztül nyújtanak.

Az audiovizuális médiaszolgáltatásról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2007/65/EK irányelve 1. cikk e) pontja szerint a televíziós műsorszolgáltatás (azaz a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás): a médiaszolgáltató által nyújtott műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését lehetővé tevő audiovizuális médiaszolgáltatás.³³

Az ír törvény technikai szempontból átveszi az irányelv megfogalmazásait: elektronikus hírközlési hálózaton keresztül, a közönség részére műsorszámok műsorrend alapján történő lineáris sugárzása. Ugyanakkor tartalmi szempontból más utat követ mint az irányelv: a műsorszámok sugárzását az egyoldalú kommunikációban fogja meg („tekintet nélkül arra, hogy a műsorszám tényleg megérkezik-e a közönséghez vagy sem”), amely így egyértelműen elválasztja a hírközlési szolgáltatástól, hiszen pl. az internetre csatlakozva gyakorlatilag nem lehet elkerülni a fel- és a letöltést, vagyis a duális kommunikációt.

Ezzel szemben az irányelv a médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget helyezi előtérbe – megítélésem szerint nem biztos abban, hogy ezzel teljes mértékben sikerülne a médiaszolgáltatást a hírközlési szolgáltatástól elkülöníteni, hiszen az interneten a nagy látogatottságú oldalaknak ugyanúgy van tartalom szerkesztője, aki ugyanúgy felelőssé tehető a tartalom megválasztásáért és elrendezéséért, bár kétség kívül nem jellemző az internetre a tartalom szabályozás.

A műsorszolgáltatásról szóló törvény nem tartalmaz még csak említést sem az információs társadalommal kapcsolatos szolgáltatásokra. A törvény 160. cikk [1]

³² <http://www.oireachtas.ie/documents/bills/acts/2009/a3109.pdf> 2009.11.05. 13:18

³³ audiovizuális médiaszolgáltatás:

1.) a Szerződés 49. és 50. cikkének értelmében vett olyan szolgáltatás, amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja a műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy nevelés céljából a közönséghez történő eljuttatása a 2002/21/EK irányelv 2. cikkének a) pontja értelmében vett elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. Az ilyen audiovizuális médiaszolgáltatás vagy az ezen cikk e) pontjában meghatározott televíziós műsorszolgáltatás, vagy az ezen cikk g) pontjában meghatározott lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatás és/vagy

2.) audiovizuális kereskedelmi közlemény.

bekezdése említi meg a televíziós műsorszolgáltatást, amelyről azt mondja, hogy olyan szolgáltatást kell alatta érteni, amelyet az audiovizuális médiaszolgáltatásról szóló tanácsi irányelv ért alatta. De hogy miképpen kerülne be az ír jogrendszerbe ez a szabályozás, arra nem sikerült választ találni (vagyis nincs egy irányelvet kihirdető jogszabály).

Hasonló szabályozásra történő utalást található a hírközlési szabályozásról szóló 2002. évi törvényben, amely meghatározza, hogy a hírközlési szolgáltatásba – többek között – nem tartozik bele az információs társadalommal kapcsolatos szolgáltatásról szóló uniós irányelvben ekképpen meghatározott szolgáltatás, de további szabályozásra azzal kapcsolatban sem bukkantam.

Tehát külön törvénykezési eszköz nincsen, amely implementálná valamelyiket is a két uniós aktus közül, azok ezek szerint ilyen közvetett törvényi utalás révén válnak az ír jog részévé.³⁴

Lássuk a törvény definícióinak sajátosságait a továbbiakban.

Hírközlési hálózat: olyan átviteli rendszer, amely a következőket tartalmazza:

- kapcsoló berendezések;
- útvonal-megállapító berendezések;
- más erőforrások/készletek, amelyek engedélyezik a jelek továbbítását vezetéken, rádión, optikai vagy más elektromágneses eszközön keresztül és ehhez a továbbításhoz a következők használatát veszik igénybe: i) műholdas hálózat; ii) elektromos kábelrendszer, azon a kiterjedésen, amit jelek átvitele céljára vesznek igénybe; iii) rögzített földfelszíni hálózatok (mind körkapcsolásos, mind csomagkapcsolt, beleértve az internetet is); iv) mobil földfelszíni hálózatok; v) hálózatok, amit hang és/vagy televízió műsorszolgáltatásra vesznek igénybe; vi) kábeltelevízió- és IPTV-hálózat, amelyen érdektelen a továbbított információ típusa.

MMD rendszer (*multipoint microwave distribution system*): sokpontos mikrohullámú elosztási rendszer, amelyet egy pontból több pontba történő műsorszórású szolgáltatásra használnak. (Ehhez kapcsolódik még az átvitelnek [transmission] az a definíciója, hogy MMD rendszer esetén átvitelnek a sugárzást, az átvételt és a szétosztást ennek megfelelően kell érteni. Írorszában már korábban, az analóg sugárzás esetén elterjedté vált ez a technika, amit – a szükséges változtatások után – használhatóvá tesznek a digitális átállást követően is.)

Nemzeti vészhelyzet: amennyiben bármikor a Végrehajtó Tanács úgy ítéli meg, hogy nemzeti vészhelyzet van, akkor a Végrehajtó Tanácsnak teljes ellenőrzése van az üzenetek, a jelek vagy más kommunikáció vezeték nélküli távirón vagy bármely más olyan eszközön, amely alkalmas a tengeren tartózkodó hajókkal történő kommunikációra, akkor a Végrehajtó Tanács az Iris Oifigiúilban, a hivatalos lapban vészhelyzetre történő figyelmeztetést tesz közzé. Magyarországon a vészhelyzettel, szükséghelyzettel kapcsolatos szabályozás az alkotmányban található meg (ahogy más korábban is említettem, Írországnak hamarabb volt vezeték nélkül táviróról szóló szabályozása, mint alkotmánya) és a mindenkor magyar hatalom fontosnak tartotta, hogy vészhelyzetre, szükséghelyzetre külön frekvenciát

³⁴ “Electronic communications service” means a service normally provided for remuneration which consists wholly or mainly in the conveyance of signals on electronic communications networks, including telecommunications services, publicly available telephone services and transmission services in networks used for broadcasting, but does not include

(a) services providing, or exercising editorial control over, content transmitted using electronic communications networks and services, and

(b) information society services within the meaning of Article 1 (inserted by Directive 98/48/EC of 20 July 1998) of Directive 98/34/EC of 22 June 1998 which do not consist wholly or mainly in the conveyance of signals on electronic communications networks; (number 20 of 2002 Communications Regulation Act, 2002 part 1 article 2). <http://www.irishstatutebook.ie/2002/en/act/pub/0020/print.html> 2009.09.16. 17:28

biztosítson a hatalom végrehajtóinak. Az ír szabályozásból az tűnik ki, hogy azért korlátozzák a kommunikációt, mert így biztosítják a frekvenciák állami használatát. (Mivel ez a törvény is sokszor visszatér a vezetékek nélküli távítás alapfogalmához, ezért idézem is: minden üzenetekkel, kimondott szavakkal, zenével, képekkel, nyomtatásokkal kommunikáló rendszer és olyan készülékből vagy eszközből eredő rádióelektromagnetikus hullámok által keltett más kommunikáció, hang, jel vagy jelzés, amelynek berendezését ennek a kommunikációnak, hangnak, jelnek vagy jelzésnek az előállítására készítették el.)

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény preambuluma szerint az új szabályozás átdolgozza a műsorszórási szolgáltatással és tartalom-szolgáltatással kapcsolatos joganyagot, megalapítja az Írországi Műsorszolgáltatási Hatóságot, feloszlatja az Írországi Műsorszolgáltatási Bizottságot és a Műsorszórási Panaszbizottságot, bizonyos műsorszolgáltatással kapcsolatos szabályokat módosít és hatályon kívül helyez, rendezi a televízió engedélyekkel kapcsolatos kérdéseket és megalkotja a telekommunikációval kapcsolatos szabályokat és rendelkezéseket.

Korábban nagyon szerteágazó volt a médiával kapcsolatos szabályozás, nem lehetett könnyű egy konkrét kérdésben összeszedni a vonatkozó összes szabályozást. Az új törvény ezt azzal igyekszik orvosolni, hogy a témával kapcsolatos teljes szabályozási anyagot (még a látszatra egymástól nagyon távol álló dolgokat is pl. a médiahatóság dolgozóinak nyugdíjazásával kapcsolatos kérdések és a televíziós díjak behajtásával megbízott ügynökök hatáskörének kérdése) is egy törvényben szabályozza. Ezzel nem válik könnyűvé annak megválaszolása, hogy mi a törvény tárgyi hatálya.

A törvény az alábbiakról szól:

- 1. rész:** a definíciók;
- 2. rész:** az Írországi Műsorszolgáltatási Hatóság (megalapítása, vezetése, testületei, működése, tagsága, elnöke, adminisztrációja, személyzete, ülései, egyéb szervei, gazdálkodása, elszámoltathatósága, költségvetése, működési szabályzata, függetlensége, céljai, feladatai, irányvonala (*policy*), hatáskörei, kötelezettségei, beszámoltatása a felettes szervének, a miniszternek);
- 3. rész:** a műsorszolgáltatók (kötelezettségei, műsorszámok felvétele, reklámozás, eljárási kódexek és szabályok, ezek tervezetének átvizsgálása, más érdekelt felekkel, szervekkel való kapcsolattartás);
- 4. rész:** a jogorvoslat (panaszkezelési magatartási kódex, válaszadás joga);
- 5. rész:** a végrehajtás (szerződés rendelkezéseinek való megfelelés, pénzügyi szankciók, értesítések);
- 6. rész:** a műsorszolgáltatási szerződés és a tartalom-szolgáltatási szerződés kereskedelmi és közösségi műsorszolgáltató esetén (különböző típusú műsorszolgáltatási engedélyek: hang műsorszolgáltatási szerződés, közösségi hang-műsorszolgáltatási szerződés, televízióműsor szolgáltatási szerződés, gyorsított eljárás hang-műsorszolgáltatási szerződésre, időszaki és intézményi hang-műsorszórási szolgáltatás, tartalom-szolgáltatási szerződés, közösségi tartalom-szolgáltatási szerződés, MMD rendszeren keresztüli műsorszolgáltatási szerződés, elektronikus műsorkalauz, kötelező tartalom-szolgáltatás (*must carry and must offer obligations*), jogsértések);
- 7. rész:** a közszolgálati műsorszolgáltatók – általánosságban: jogi személyiség, testületi ülések, tagság, adminisztratív és kiegészítő személyzet, testületi tagok kötelezettségei, vezetők elszámoltatása, közönség tanácsa, magatartási kódex, függetlenség, stratégiai nyilatkozat, közszolgálati nyilatkozat, éves teljesítmény nyilatkozat, költségvetése, gazdálkodása, hitelfelvétele, reklámozás, kapcsolat a

- közszolgálati és kereskedelmi lehetőségek között, mérleg és eredménykimutatás, beszámoló, archiválás, méltányos kereskedelmi gyakorlat kódexe;
- a RTE: fő céljai és ezekhez társított hatáskörök, műsorszórási infrastruktúra, független műsor pénzalap/számla;
- a TG4: fő céljai és ezekhez társított hatáskörök, Közpénzek Bizottságának történő beszámolás; egyéb: műsortovábbítási kötelezettség, közszolgálati műsorszórási engedély, közpénzek elosztásának rendje, Parlament Házainak Csatornája és Ír Filmszatorna, valamint ezek fenntartásának finanszírozása;
8. **rész:** a digitális műsorszórási és az analóg lekapcsolás (definíciók, a RTE új feladatai, a BAI új feladatai, a Kommunikációs Szabályozó (Communications Regulator) új feladatai a digitális földfelszíni televíziós és rádiós műsorszolgáltatási multiplexekkel kapcsolatban, a hang-műsorszolgáltatási szerződés módosítása az együttlétsugárzás (simulcast) időszakára tekintettel, ennek díjai, multiplex szerződések, analóg leállítás);
 9. **rész:** a televízió engedély (definíciók, korlátozások a televízió készülék birtoklásával kapcsolatban, televízió engedély megadása, szabályai, ellenőrző ügynökök és ezzel kapcsolatos kötelezettségek, jogsértések, fizetési felszólítás és részletfizetési lehetőség, jogsértés alapján büntető eljárás);
 10. **rész:** a műsorszolgáltatási alap (definíciók, felhasználási terv, tervezet céljai, miniszter mennyit fizet, tervet felülvizsgálata, tervet befejezése és feloszlása);
 11. **rész:** a kiemelt események (*major event*) televíziós lefedettsége (definíciók, főbb események megjelölése, megbeszélés, műsorszolgáltató felelőssége a megjelölt eseménnyel és a tagállami eseménnyel kapcsolatban, polgári jogorvoslatok, jelentős piaci arány, annak meghatározási szempontjai, megjelölt esemény felülvizsgálata);
 12. **rész:** átmeneti rendelkezések (BCI-ről és BCC-ről);
 13. **rész:** vezeték nélküli távíró;
 14. **rész:** vegyes rendelkezések.
- d) a műsorszolgáltatások típusai (közszolgálati/kereskedelmi/nem-nyereségérdekelt; országos/regionális/helyi)
- A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény egyik fontos alaprendeletkezdése, hogy a korábban a BCI által a szolgáltatókkal megkötött szerződésekkel való folytonosságot vállalják és hatályukban fennmaradnak, amennyiben az megfelel a törvény rendelkezéseinek (58. cikk [2] bekezdés).

A műsorszolgáltatási szerződések fajtái:

- hang-műsorszolgáltatási szerződés a BAI köthet olyan szerződést a hang-műsorszolgáltatóval, aminek alapján a hang-műsorszolgáltatónak megvan a joga és kötelezettsége, hogy alapítson, fenntartsa és üzemeltessen egy hang-műsorszórási átívót azon a területen, amelyre ez a szerződés szól és hang-műsorszolgáltatást nyújtson (hang-műsorszolgáltatás: a műsorszolgáltatási kommunikáció, hangok, jelek, képek vagy jelzések átvitele, továbbítása vagy terjesztése vezeték nélküli távíróval történő kommunikációval, amelyet a köz általi közvetlen vételre szántak tekintet nélkül arra, hogy a kommunikációt, hangokat, jeleket, képeket vagy jelzéseket tényleg veszik-e vagy sem (1. rész 2. cikk, 63. cikk)
- közösségi hang-műsorszolgáltatási szerződés a BAI több hang-műsorszolgáltatási szerződést köthet két vagy több tagjával olyan közösségnek vagy közös érdeklődési körű emberek csoportjának, amennyiben
 - a) ezek a tagok képviselői az adott közösségnek és

b) a szerződés szerinti továbbviteli kötelezettség azzal az egyetlen céllal lép hatályba, hogy

- i. kifejezetten az adott közösség érdekeit célozza meg,
- ii. pénzbeli jutalmat ér el azzal, hogy e kötelezettség teljesítését a szükségesnél nem magasabb költség kiadásával éri el. (64. cikk),

- hang-műsorszolgáltatási szerződés időszaki és intézményi hang-műsorszolgáltatásra (*temporary and institutional sound broadcasting service*): a BAI hang-műsorszolgáltatási szerződést köthet bármely 12 hónapos időszakra hang-műsorszolgáltatásra a hang-műsorszolgáltatási szerződésben rögzített feltételekkel, amelyben

a) 12 hónapon belül 30 napra, vagy

b) ha közösségi hang-műsorszolgáltatási szerződésről van szó, 12 hónapon belül 100 napra.

A BAI köthet szerződést kis hatótávolságú hang-műsorszolgáltatásra (*low-power broadcasting*), amelynek a tárgya csak egyetlen oktatási intézményben, kórházban vagy más hasonló intézményben történő hang-műsorszolgáltatás. (68. cikk [1]–[2] bekezdés)

- televízióműsor-szolgáltatási szerződés a BAI köthet szerződést olyan személlyel vagy személyekkel, akiknek megvan a joga és kötelezettsége a televízióműsor-szolgáltatás megalapításához és fenntartásához és ahhoz is megvan a joga és kötelezettsége, hogy megalapítson, fenntartson és üzemeltessen televízióműsorszórói átvivőt úgy, hogy a televízióműsorszórás átvitelét kódolatlan szolgáltatásként (*free-to-air service*) biztosítja (70. cikk [1] bekezdés)

- tartalomszolgáltatási szerződés (content provision contract) (nem analóg műsorszolgáltatási értelemben): a BAI szerződést köthet olyan személlyel, aki azt vállalja, hogy a műsorszámot a törvényben szabályozott módon juttatja el a felhasználóhoz (vagy multiplexben, vagy elektronikus kommunikációs hálózaton keresztül úgymint műholdon, MMD rendszeren, vonalas vagy mobilhálózaton, kábeltelevíziós hálózaton, IPTV hálózaton, illetve más elektronikus kommunikációs hálózaton) (71. cikk [2], [4] bekezdés)

- közösségi tartalomszolgáltatási szerződés (*community content provision contract*) (nem analóg műsorszórási értelemben): a BAI több hang-műsorszolgáltatási szerződést köthet két vagy több tagjával az olyan közösségnek vagy közös érdeklődési körű személyeknek úgy, hogy ezen személyek a műsorszolgáltatást a műsorszám MMD rendszeren vagy más megfelelő hálózaton történő átvitelére engedéllyel rendelkező szolgáltatóval végeztessék, valamint további feltétel, hogy

a) ezek a tagok képviselői legyenek az adott közösségnek és

b) a szerződés szerinti műsorcsomag átviteli kötelezettség azzal az egyetlen céllal lép hatályba, hogy

- i. az kifejezetten szociális előnyt biztosít a közösségnek,
- ii. pénzbeli jutalmat ér, ha e kötelezettség teljesítését a szükségesnél nem magasabb költség kiadásával éri el. (72. cikk [1]–[2] bekezdés)

- elektronikus műsorkalauz (EPG) szolgáltatási szerződés (*electronic programme guide contract*): a BAI EPG szolgáltatási szerződést köthet, amelynek keretében a másik fél egy vagy több elektronikus műsorkalauzt készíthet el és az(ok) használatát teheti elérhetővé (elektronikus programkalauz: egy eszköz, amely információt tesz elérhetővé a közönség számára bármely műsorszolgáltatás

műsorrendjéről és ezen eszköz része az adó-vevő berendezésnek, amelyen keresztül a műsorszolgáltatás történik (74. cikk. [1] bekezdés, [3] bekezdés)

- multiplex szerződés (*multiplex contract*): a BAI szerződést köthet multiplex alapítására, fenntartására és működtetésére a rádiófrekvenciáknak multiplexekben történő elérhetőségének, valamint a műsorszámok (*programme material*) és ezekhez kapcsolódó, illetve más adat-műsorszolgáltatásának pontosabb meghatározása érdekében (multiplex: jelent egyben egy elektronikus rendszert, amely digitális formában összefogja a műsortartalmat és az ehhez kapcsolódó, illetve más adatot és az átvitelét ennek a műsortartalomnak és ehhez kapcsolódó, illetve más adatnak, amelyet a közönség részére vezeték nélküli távirón közvetve vagy közvetlenül történő vételre szántak (129. cikk, 136. cikk [1]–[2] bekezdés)

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény a RTÉ vonatkozásában végre elkülöníti egymástól ennek a szervezetnek a tulajdonosi és a hatósági jellegét úgy, hogy a hatósági szerepkörre létrehozta a BAI-t.³⁵ A fentiekre tekintettel a hatóság nem tudott szerződést kötni a tulajdonossal, valamint azért, mert törvény által létrehozott intézményről volt szó, amely az új törvényi rendelkezések ellenére sem szerződéses alapon működik. Ezeket az alábbiakban sorolom fel:

- a RTÉ (sok fontos célja közül csak a szolgáltatási jellegűeket emelem ki):
 - alapít, fenntart és működtet olyan nemzeti televízió- és hang-műsorszolgáltatást, amely közszolgálati jellegű, kódolatlan szolgáltatás és amennyiben ez megvalósítható, elérhető az ír sziget teljes közössége számára (114. cikk [1] bekezdés a) pont);
 - alapít, fenntart és üzemeltet olyan televízió- és hang-műsorszolgáltatást, amely közszolgálati jellegű és amennyiben ezt az RTÉ megvalósíthatónak látja, elérhető a teljes ír közösségnek az ír szigeten kívül (114. cikk [1] bekezdés f) pont);
 - a miniszter jóváhagyásával és a BAI-val történt konzultáció után alapít, fenntart és üzemeltet, amennyiben ez megvalósítható, közösségi, helyi és regionális műsorszórási szolgáltatást, amely közszolgálati jellegű és kódolás nélküli szolgáltatás (114. cikk. [1] bekezdés) g) pont);
 - a miniszter jóváhagyásával és a BAI-val történt konzultáció után alapít és fenntart nem-műsorszórási nem-lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást, amely – amennyiben ez megvalósítható – közszolgálati jellegű (114. cikk [1] bekezdés h) pont);
 - alapít, fenntart és üzemeltet egy vagy több nemzeti multiplexet (114. cikk. [1] bekezdés i) pont);
- A TG4 (sok fontos célja közül csak a szolgáltatási jellegűeket emelem ki):
 - alapít, fenntart és működtet olyan nemzeti televízió-műsorszolgáltatást, amely közszolgálati jellegű, kódolatlan szolgáltatás és amennyiben ez megvalósítható, elérhető az ír sziget teljes közösségének (118. cikk [1] bekezdés a) pont);
 - alapít, fenntart és üzemeltet, amennyiben ez megvalósítható, olyan televízió-műsorszolgáltatást, amely közszolgálati jellegű és elérhető a teljes ír közösségnek az ír szigeten kívül (184. cikk [1] bekezdés f) pont);

³⁵ <http://en.wikipedia.org/wiki/RT%C3%89#Organisation> 2009.11.08.22:23

- a miniszter jóváhagyásával és a BAI-val történt konzultáció után alapít, fenntart és üzemeltet, amennyiben ez megvalósítható, közösségi, helyi és regionális műsorszórási szolgáltatást, amely közszolgálati jellegű és kódolás nélküli szolgáltatás (118. cikk. [1] bekezdés) g) pont);
- a miniszter jóváhagyásával és a BAI-val történt konzultáció után alapít és fenntart nem-műsorszórási nem-lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást, amely – amennyiben ez megvalósítható – közszolgálati jellegű (114. cikk [1] bekezdés h) pont).
- A Parlamenti Csatorna a Kétkamarás Országgyűlésből külön erre a célra alapított Bizottság a BAI-val szerződést köthet arra, hogy televízió-műsorszolgáltatást alapítson és szolgáltatson, amelynek a neve: Parlamenti Csatorna, valamint amely közszolgálati jellegű, kódolás nélküli szolgáltatás és amennyiben ez megvalósítható, elérhető az ír sziget teljes közösségének. A csatorna elsődleges feladata, hogy a Kétkamarás Országgyűlés eljárásait, üléseit mutassa be (125. cikk [2]–[3], [6] bekezdés).
- Ír Filmcsatorna (Irish Film Channel): az Ír Film Tanács a BAI-val szerződést köthet arra, hogy televízió-műsorszolgáltatást alapítson és szolgáltatson, amelynek neve: Ír Filmcsatorna, amely közszolgálati jellegű, kódolás nélküli szolgáltatás és amennyiben ez megvalósítható, elérhető az ír sziget teljes közösségének. A csatorna elsődleges feladata, hogy ír, európai és világ egyéb részéből származó filmeket és mozgóképi alkotásokat szolgáltatson, és amennyiben ez megvalósítható, ezek a filmek és mozgóképi alkotások ír nyelvűek legyenek (127. cikk [1]–[3] bekezdés).

2. Médiafelügyeleti rendszer

A média felügyeletében részt vevő médiahatóságok, a hírközlési hatóság, a versenyhatóság, a fogyasztóvédelmi hatóság stb. – jellemzően a médiatörvényben is említett minden hatóság – megnevezése, honlapja; az adott ország sajátos intézményeinek kiemelése (pl. médiakonzentrációt vizsgáló hatóság, gyermekvédelmi hatóság); az egyes hatóságok közötti fontosabb kapcsolatok (együttműködési kötelezettségek)

- a) A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény igyekezett egységes keretbe foglalni a műsorszolgáltatással kapcsolatos hatósági feladatokat. Ez lett az Írországi Műsorszolgáltatási Hatóság A BAI a műsorszolgáltatással kapcsolatos szerződéskötéseket a Hírközlési Szabályozási Hatósággal együtt végzi.

A ComReg az általános hírközlési szabályozó az Ír Köztársaságban, amelyhez majdnem az összes típusú kommunikáció tartozik. A szervezetet 2001. december 1-jén hozták létre a Telekommunikációs Szabályozási Igazgató Irodájából (Office of the Director of Telecommunications Regulation) több más szervvel együtt. A hatóság felépítését, tagjait, feladatait, hatásköreit a hírközlési szabályozásról szóló 2002. évi törvény szabályozza.³⁶ A ComReg szabályozási körébe tartozik a posta, a telekommunikáció, az internet, a kábeltelevízió, a földfelszíni televízió és a rádió, a domain nevek. ComReg megszabja az árakat, elosztja a frekvenciákat és kiadja az engedélyeket azoknak, akik ezen a területen vannak, statisztikai adatokat és fogyasztói árakat szolgáltat, fogyasztóknak segít, hogy méltányos alapon értéket kapjanak a pénzükért. ComReg-nek ezentúl feladata még, hogy a frekvenciatartomány használatával kapcsolatban végrehajtsa a vezeték nélküli távírással kapcsolatos törvényeket, ez egyben a kalóz-rádióállomások, valamint a frekvenciatartomány más engedély nélküli használói elleni fellépést is jelenti.³⁷

Az 1991-es versenytörvény hozta létre Írországbán a Versenyhatóságot, amelyet végül a 2002-es versenytörvény³⁸ tett önálló hatósággá (The Competition Authority, TCA). A hatóság fő céljai, hogy a fogyasztókat megvédjé a versenyellenes gyakorlattól és megelőzze az uralkodó helyzetben lévő vállalatok visszaéléseit.³⁹ A Versenyhatóság honlapja: www.tca.ie. Az általános eljárási szabályok között különleges eljárásként szabályozza a törvény a médiával kapcsolatos egyesületeket és felvásárlásokat (2002-es versenytörvény 23. cikk). A törvény definíciója szerint az számít médiafúzióknak, amikor az egyesülésben vagy a felvásárlásban résztvevő egyik vagy mindkét vállalkozás az ír állam területén végez médiával kapcsolatos üzleti tevékenységet (2002-es versenytörvény 23. cikk [10] bekezdés). (Olyan ügyekben döntenek, mint például hogy a Singapore Technologies Telemédia PTE LTD egyesülhet-e az Eircom Holdings Limited -del.)⁴⁰

Az újságokban és az időszaki folyóiratokban megjelent becsületsértő vagy rágalmozó tartalmú írásokkal kapcsolatban az Írországi Sajtó Tanácshoz és a

³⁶ <http://www.irishstatutebook.ie/2002/en/act/pub/0020/print.html> 2009.10.30. 14:32

³⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Commission_for_Communications_Regulation 2009.10.30. 14:52

³⁸ <http://www.irishstatutebook.ie/2002/en/act/pub/0014/print.html> 2009.11:53

³⁹ http://en.wikipedia.org/wiki/The_Competition_Authority 2009.14:54

⁴⁰ http://www.tca.ie/MergersAcquisitions/MergerNotifications.aspx?selected_item=458 2009.10.30 14:55

sajtó ombudsman irodájához lehet fordulni és bárki ingyen kérheti az eset független testület általi kivizsgálását és döntését az ügyben. Ezek a szervek saját magatartási kódexük alapján járnak el.⁴¹

A BAI és a ComReg úgy működik együtt, hogy a BAI egy ún. szépségverseny rendszerben ítéli oda a televízió- és rádióműsor-szolgáltatási szerződést (valójában itt egy engedélyről van szó, mert egy adott műsorszolgáltatási engedélyt a ComReg ad ki). Tipikusan a BAI határozza meg a szolgáltatási területet és típust. Aztán érdekeltség kinyilvánításokat kér (*expression of interest*), amelyek elvezetnek az adott szerződésért folyó tényleges versenyhez. Minden szerződésre ajánlatot tevő benyújt egy részletes üzleti tervet és egy műsortervezetet, amely alapján aztán kiválasztásra kerül a legjobb ajánlattevő; ez további tárgyalásokhoz vezet, végül megkötik a szerződést.⁴²

b) a médiahatóság jogállása (közigazgatási szerv/autonóm)

A törvény szerint a kommunikációs, energiaügyi és nemzeti erőforrás miniszter kiválaszt egy napot, amely az alapítás napja lesz és azon fog ténylegesen is létrejönni a törvényben meghatározott Hatóság. A miniszter, Eamon Ryan által aláírt törvénykezési eszközben a 2009. október 1-jei dátum szerepel, amely nappal a BAI vette át a BCI hatáskörét.⁴³ A megalapítás napján létrejön továbbá a Szerződés Odaítélő Bizottság (Contract Award Committee) és a Megfelelőségi Bizottság (Compliance Committee). A Hatóság jogi személy, amely a BCI örökre szóló jogutódja, amely perelhet és perelhető, ingatlant és más tulajdont szerezhethet, megtarthat és rendelkezhet velük. A BAI az alapítást követően amilyen gyorsan csak lehet, ellátja magát egy pecséttel. A pecsét csak az elnök (*chairperson*) vagy a Hatóság más tagjának, illetve egy erre felhatalmazott személyzeti tagnak az aláírásával együtt hiteles. Jogi tartalmú figyelmeztetést kell tenni a Hatóság pecsétjéről és minden dokumentumról, amit a Hatóság nevében láttak el pecséttel, s az ellenbizonyításig a Hatóság által kiadottaknak kell tekinteni. Bármely szerződést vagy intézkedést, amelyet nem jogi személyként tettek meg, ahhoz nem szükséges a pecsét. A Szerződés Odaítélő Bizottság és a Megfelelőségi Bizottság is a Hatóság pecsétje alatt végzi a feladatait. (a Műsorszórásról szóló 2009. évi törvény 5–7. cikk) Attól, hogy a BAI-nak a működéséről beszámolót kell készíteni az ír parlamentnek, majd ezt a beszámolót mindkét háznak el kell fogadnia, még tekinthető autonóm szervnek. Attól kezdve viszont, hogy a felelős miniszternek sok tekintetben előzetes véleményezési joga van a működéssel kapcsolatban, már sokkal inkább felmerül, hogy mit jelent a szervezetnek a törvényben is deklarált függetlensége (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 5–7. cikk).

c) a médiahatóság tagjainak megválasztása, szakmai követelmények és fontosabb összeférhetlenségi szabályok; a működés nyilvánosságának garanciái

A BAI-nak 9 tagból kell állnia, amelyből a miniszter jelölésére a kormány 5 embert jelöl ki, a másik 4 tagot pedig a következő eljárásban nevezi ki a Kormány a miniszter ajánlása alapján. A miniszter értesíti az Egyesített Országgyűlési Bizottságot (Joint Oireachtas Committee, JOC) a tervezett kinevezésről. A miniszter a választandó 5 tag tekintetében egy nyilatkozatot

⁴¹ <http://www.pressombudsman.ie/v2/presscouncil/portal.php?content=includes/independentregulation.php> 2009.11.07. 16:03

⁴² http://en.wikipedia.org/wiki/Broadcasting_Authority_of_Ireland#Role 2009.10.30. 18:25

⁴³ <http://www.dcenr.gov.ie/NR/rdonlyres/1FAE30A3-AE27-4C94-BF22-4D887CE7C43F/0/publishedorder.pdf> 2009. 10:30. 18:42

bocsát a JOC elé, amelyben meghatározza, hogy milyen tapasztalatokkal és szaktudással kell annak az embernek rendelkeznie, akit a miniszter a Kormány általi kinevezésre ajánl, vagy a Kormány megválasztja a miniszter jelölése alapján, s minden egyebet, amit a miniszter fontosnak ítél. A JOC-t 90 napon belül értesíteni kell azoknak a személyeknek a nevével, akiket a miniszter majd jelölhet, a megnevezés mellett megemlítve a tapasztalataikat és szaktudásukat. A miniszter miután megnézte a listát, elfogadhatja az egészet vagy csak egy részét, vagy ajánlhat mást, akit alkalmasnak talál a jelölésre. A Hatóság nem kevesebb mint 4 tagjának férfinak kell lennie és nem kevesebb mint 4 tagjának nőnek. Tehát így a parlamentnek is lehetősége van tagot ajánlani a Hatóság tagjai közé, de kétségteljesen a tagok döntő többsége Kormány által kinevezett személy (a műsorszórásról szóló 2009. évi törvény 8. cikk [1]–[3] bekezdés).

Tekintettel arra, hogy Bertie Ahern alatt elég stabil és hosszú kormányzása volt az ír republikánus pártnak (Fianna Fáil), valószínűleg nem azzal a szándékkal hozták ezt a rendelkezést (és az új kormányfő beiktatása után maradt benne a törvényszövegben), hogy ezzel minden kormány megteremthesse magának a nézeteit visszhangozó médiát. Ugyanakkor a szabályozás külső szemlélő számára azt jelentheti, hogy a Kormány készített egy olyan törvényjavaslatot, amelyben gyakorlatilag befolyása alá vonta az ország médiahatóságát.

A Szerződés Odaítélő Bizottságnak 8 tagból kell állnia, amelyből 4 tagot a miniszter jelölésére a Kormány nevez ki, 4 tagot pedig Hatóság nevez ki úgy, hogy ebből kettő a Hatóság tagjai, kettő pedig ezen tagok személyzetéből kell kinevezni. A Kormánynak és a Hatóságnak igyekeznie kell biztosítani, hogy a Szerződés Odaítélő Bizottságban a férfiak és a nők aránya egyenlő legyen. A Megfelelőségi Bizottságnak 8 tagból kell állnia, amelyből 4 tagot a miniszter jelölésére a Kormány nevez ki, 4 tagot pedig a Hatóság nevez ki úgy, hogy ebből kettő a Hatóság tagjai, kettő pedig ezen tagok személyzetéből kell kinevezni. A Kormánynak és a Hatóságnak itt is igyekeznie kell biztosítani, hogy a Megfelelőségi Bizottságban a férfiak és a nők aránya egyenlő legyen (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 8. cikk [4]–[7] bekezdés).

Megválasztási feltételek bármely tagsághoz (hatósági vagy bizottsági): legyen tapasztalata vagy régebb óta dolgozzon egy vagy több területen a következők közül: a) médiaügylek; b) közszolgálati műsorszórás, kereskedelmi műsorszórás vagy közösségi műsorszórás; c) műsortartalom-szolgáltatás; d) digitális médiatechnológia; e) szakszervezeti ügyek; f) üzleti vagy kereskedelmi ügyek; g) az ír nyelv fejlesztésével kapcsolatos ügyek; h) fogyatékosokhoz kapcsolódó kérdések; i) művészetek, zene, sport vagy kultúra; j) tudomány, technológia vagy környezetvédelmi ügyek; k) jogi vagy szabályozási ügyek; l) szociális, oktatási vagy közösségi ügyek és gael ügyek (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 9. cikk [1] bekezdés).

Bármely tagságra öt évet el nem érő időtartamra választható meg a jelölt, akinek műsorszolgáltatási ügyekben a közérdeket kell megjelenítenie. A Kormánynak és a Hatóságnak tekintettel kell lennie tagsági folytonosság szükségességére. Annak a tagnak, amelyiknek azzal szűnik meg tagsága, hogy kitöltötte a törvényben meghatározott időtartamot, joga van az újráválaszthatósághoz. De így sem lehet hosszabb ideig közszolgálatban, mint két egymás követő hivatali ciklus. A Kormány által választott tagok bármikor lemondhatnak megbízatásukról egy Kormányhoz címzett levélben és a lemondás vagy az abban meghatározott időpontban vagy a Kormány általi kézhezvétellel – amelyik a későbbi – lép hatályba. A Hatóság által választott tagok bármikor lemondhatnak

megbízatusukról a Hatóság elnökéhez címzett levélben és a lemondás vagy az abban meghatározott időpontban vagy a hatóság elnöke általi kézhezvétellel – amelyik a későbbi – lép hatályba (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 9. cikk [2]–[7] bekezdés).

Amennyiben a Hatóság vagy bármely bizottság tagja jelölt lesz az Európai Parlamenti választáson vagy az országgyűlési választáson, ennek a személynek a tagságát fel kell függeszteni, nem vehet részt értekezleteken, vagy a jelöltség idejére a Hatóságtól nem kaphat díjazást sem egyéb juttatást, amely időszak akkor kezdődik, amikor ezt a személyt jelölik és akkor végződik, amikor kiderül, hogy nem választották meg az adott pozícióra. Amennyiben a tagot a) arra jelölik, hogy a Felsőház tagja legyen, vagy b) megválasztják az országgyűlés vagy az Európai Parlament tagjának, vagy c) arra jelölik, hogy betöltsön egy megüresedett pozíciót az Európai Parlamentben, akkor ennek a személynek meg kell szüntetni a hatósági vagy bizottsági jogviszonyát. Amennyiben a fentiek a főtitkárral vagy a személyzet más részével történik meg, akkor őt rendelkezési állományba kell helyezni arra az időszakra, míg az a megbízatása tart és az alatt semmilyen díjazást vagy egyén juttatást a Hatóságtól nem kaphat. Az alatt az időszak alatt, míg a fenti megbízatást viselik ezek a személyek, nem jelölhetőek hatósági vagy bizottsági tagságra (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 12. cikk [1]–[4]).

Az a személy, aki egy műsorszolgáltató vállalkozás alkalmazottja vagy tulajdonos ilyen vállalatban – különösen ideértendő a közszolgálati műsorszolgáltató és a Hatósággal szerződést kötött vállalkozás – azt ki kell zárni a hatósági vagy bizottsági tagságra történő jelölési eljárásból vagy meg kell szüntetni a megbízatását. Az a személy, akinek tulajdona van olyan vállalkozásban, amely újságot ad ki az országban, azt ki kell zárni a hatósági vagy bizottsági tagságra történő jelölési eljárásból vagy meg kell szüntetni a megbízatását. Az a személy, aki a Szerződés Odaitéllő Bizottság tagja, nem lehet a Megfelelőségi Bizottság tagja és fordítva (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 12. cikk [6]–[9]).

Az a hatósági vagy bizottsági tag, akinek a) van bármilyen érdekeltsége bármely testületben, amellyel a Hatóság szerződést kötött vagy szándékozik kötni, vagy b) van bármilyen érdekeltsége bármely szerződésben, amit a Hatóság megkötött vagy szándékozik megkötni, akkor a Hatóság vagy az adott bizottság tudomására kell hoznia az érdekeltség tényét és természetét és nem lehet jelen a Hatóság vagy az adott bizottság semmilyen ezzel a szerződéssel kapcsolatos tanácskozásán vagy döntésén.

Amennyiben a Hatóság vagy az adott bizottság ülésén bármely téma az alábbiakból előkerül: a) megállapodás, amelyben a Hatóság vagy az adott bizottság az egyik fél, vagy ennek a szerződésnek a tervezete, vagy b) szerződés vagy a Hatósággal vagy az adott bizottsággal kötendő más megállapodás, vagy ennek a szerződésnek vagy megállapodásnak a tervezete; ahol a Hatóság vagy az adott bizottság minden tagja jelen van és egyébként a tag rendelkezik a fentiekben említett érdekeltséggel, akkor i) az ülésen fel kell tárnia a Hatóságnak vagy az adott bizottságnak az érdekeltség tényét és annak természetét, ii) sem befolyás, sem befolyás szándéka a meghozandó döntésre nem merül fel a dologgal kapcsolatban, iii) az ülésről vagy az ülésnek azon részéről, amelyen ezt megtárgyalják hiányoznia kell, iv) nem vehet részt a Hatóságnak vagy az adott bizottságnak semmilyen ezzel kapcsolatos tárgyalásán, v) nem szavazhat a döntésről.

Amennyiben bármilyen érdekeltség kiderül, akkor ezt rögzíteni kell az ülés jegyzőkönyvébe és az ülésen meg kell tárgyalni és dönteni kell a bejelentésről, e döntéshozatalba a bejelentést tevő tag a határozatképességébe nem számít bele.

Amennyiben a Hatóság vagy az adott bizottság ülésén felmerül az a kérdés, hogy a tag által követett magatartási eljárás okozott-e hibát a fentiekben szabályozott bejelentéshez kapcsolódó eljárásban, vagy megfelel-e az ott ismertetett szabályoknak, ezt a kérdést a Hatóságnak vagy az adott bizottságnak meg kell tárgyalnia, amelyről végleges döntést is hoz és ezeket rögzíteni kell az ülés jegyzőkönyvébe. Hasonló szabályozás vonatkozik a Hatóság egyéb adminisztratív személyzetére is (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 21. cikk).

A Hatóság vagy az adott bizottság minden szabályozását közzé kell tenni a Hatóság által üzemeltetett honlapon (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 13. cikk).

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény alkalmazásában a Hatóság és a bizottságok a feladataik ellátásában függetlenek (24. cikk).

d) a médiát érintő feladatok és hatáskörök:

Ahogy a fentiekben már említettem, 2009 júliusában fogadták el az új műsorszolgáltatásról szóló törvényt, amelynek 29. cikke szerint a BAI-nak el kell fogadnia egy stratégiai nyilatkozatot (*strategy statement*), vagyis egy olyan hatósági dokumentumot, amelyben azt rendezik, hogy miképpen fogják aprópénzre váltani a törvény által a Hatóság és a bizottságok számára adott feladatokat és hatásköröket. A törvény a Hatóság részére ennek elkészítésére egy évet adott (ez a jelen tanulmány írásakor még nem készült el). Így csak a törvény által meghatározott feladatköröket és hatásköröket sorolom fel az egyes kérdéseknél.

A BAI fő feladatai (26. cikk [1] bekezdés):

- 1 elkészíteni a stratégiai nyilatkozatot, amelyben aprópénzre váltják a Hatóság és a bizottságok törvényi feladatait, (29. cikk [1] bekezdés),
- 2 egyeztetni és konzultálni a ComReg-gel a hang-műsorszolgáltatási szolgáltatások frekvencia-elosztási tervének elkészítésében,
- 3 elkészíteni a kirovási határozatot (annak érdekében, hogy a Hatóság és a bizottságok tudják finanszírozni a működésüket, ki kell szabniuk bizonyos díjakat a közszolgálati műsorszolgáltatókra és szerződött műsorszórás szolgáltatókra) (33. cikk [1] bekezdés),
- 4 magatartási kódexeket készíteni és szabályokat hozni,
- 5 a válaszadási jog gyakorlására tervezetet készíteni,
- 6 irányítani a Szerződés Odaítélő Bizottságot a megállapodásokban, hogy milyen szerződéseket kössön, majd az így létrejött ajánlásokat a BAI-nak követnie is kell,
 - a) a RTÉ, a TG4, a Parlamenti Csatorna és az Ír Filmcsatorna műsorszórás szolgálatásait kiegészítő műsorszórás szolgálatásokban,
 - b) RTÉ által szolgáltatott bármilyen multiplex szolgáltatását kiegészítő multiplex szolgáltatásban.

- 7 szabályokat készíteni és szerződéseket kötni EPG-re,
- 8 dönteni vitákban a MMD engedélyes és a MMD műsortartalom szolgáltató között (76. cikk [2] bekezdés és 77. cikk [5] bekezdés),
- 9 miniszternek beszámolót készíteni a must carry és must offer szolgáltatások teljesítéséről (77. cikk [15] bekezdés),
- 10 konzultálni a miniszterrel a törvényben meghatározott kérdésekben, (közzszolgáltatási nyilatkozat 101. cikk [3] bekezdés, kötelezettségvállalás teljesítésének éves nyilatkozata 102. cikk [3] bekezdés, kiegészítő szolgáltatások vállalása vagy csatornában való módosítás 103. cikk [4] bekezdés, leányvállalat vagy tőkekapcsolt társaság alapítása, más társaságban taggá válás 104. cikk [1]–[3] bekezdés, teljes napi reklámidő és egy órán belüli reklámidő rögzítése 106. cikk [3] bekezdés, hitelt vehet fel 107. cikk [3] bekezdés, archívumban lévő előállított tartalomhoz való hozzáférés 111. cikk [4] bekezdés, méltányos kereskedelmi gyakorlatról szóló kódex elkészítése, módosítása és felülvizsgálata 112. cikk [2], [7] és [11] bekezdés, független műsorlap pénzeinek a RTÉ számára történő felhasználása 116. cikk [5] bekezdés, Ír Filmszatorna teljes napi reklámidőjének és egy órán belüli teljes reklámidőjének meghatározása 127. cikk [6] bekezdés, a RTÉ által működtetett multiplex kapacitásának kihasználása és a digitális kapacitás felhasználása 130. cikk [1] és [12] bekezdése),
- 11 irányelveket készíteni és kiadni a RTÉ-nek és a TG4-nek a kötelezettségeik teljesítéséhez számláján lévő pénz felhasználásával és a méltányos kereskedelemmel kapcsolatban (109. cikk [11] bekezdés, 112 [2] bekezdés),
- 12 felülvizsgálni a közszolgáltatásra költött pénz helyes elköltését (a Parlamenti Csatornánál és az Ír Filmszatornánál is (124. cikk [2], [8] bekezdés, 128 cikk [3] bekezdés),
- 13 ajánlásokat tenni televízió engedélyezési díj (television licence fee) és a TG4-nek adandó díj módosítására, valamint a közszolgáltatói cél teljesítésének díjára (124. cikk [5], [12] bekezdés),
- 14 műsorszolgáltatói infrastruktúra és multiplex használatával kapcsolatos kérések intézése (115. cikk, 130. cikk [10] bekezdés, 132. cikk [3] bekezdés, 133. cikk [3]–[4] bekezdés),
- 15 analóg lekapcsolással kapcsolatban jelentést tenni a miniszternek (139. cikk [1] bekezdés),
- 16 közönséget tájékoztatni a televíziós multiplex szolgáltatások elérhetőségével kapcsolatban,
- 17 terveket készíteni a támogatások odaítélésével kapcsolatban.

A BAI kiegészítő feladatai (26. cikk [2] bekezdés):

- 18 összegyűjteni és terjeszteni az információkat az állami műsorszolgáltatói szektorban,
- 19 a nemzetközi műsorszolgáltatói fejlesztéseket folyamatos figyelemmel kísélni,
- 20 a műsorszolgáltatóval kapcsolatos kutatások elindítása, működtetése, előmozdítása, irányítása,
- 21 összegyűjteni és terjeszteni a műsorszolgáltatói szektorban szükséges szakértelemmel kapcsolatos információkat,

- 22 együttműködni más testületekkel, beleértve a műsorszolgáltatás területén jelentős testületeket, hogy elősegítse a gyakorlati lehetőségek megteremtését olyan műsorszolgáltatással kapcsolatos területeken, amelyek híján vannak a szakértelemnek,
- 23 együttműködni az országon kívüli testületekkel, amelyek a Hatósághoz hasonló feladatot végeznek,
- 24 vállalni, bátorítani és elősegíteni olyan kutatásokat, méréseket és tevékenységeket, amelyek a médiajártasság (*media literacy*) előmozdítása irányába mutatnak, beleértve az együttműködést a műsorszolgáltatókkal, az oktatási szakemberekkel és más fontos személyekkel.

A miniszter időről időre rendelettel átruházhat más olyan műsorszórási szolgáltatással kapcsolatos hatáskört is a Hatóságra, amelyet szükségesnek tart.

A Megfeleléségi Bizottság hatásköre megállapodásokat kötni a törvény 6. és 8. részében felsorolt műsorszolgáltatás típusokkal kapcsolatban, hogy meghívjon, figyelembe vegyen és ajánljon a Hatóságnak műsorszórási szolgáltatásokat és multiplex szolgáltatásokat a RTÉ, a TG4, a Parlamenti Csatorna és az Ír Filmcsatorna mellé. (27. cikk)

A Megfeleléségi Bizottság fő feladatai:

- a) a Szerződés Odaitéllő Bizottság ajánlása alapján folyamatos figyelemmel kísérni a Hatósággal szerződést kötött ügyfeleknek a szerződéseik rendelkezéseinek való megfelelését,
- b) a Szerződés Odaitéllő Bizottság ajánlása alapján kikényszeríti bármely, a Hatósággal kötött szerződés rendelkezéseinek a végrehajtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a következő műsorszolgáltatók megfelelését (39., 40. és 41. cikk), a RTÉ-nek és a TG4-nek (106. cikk [3] bekezdés), az Ír Filmcsatornának (127. cikk [6] bekezdés),
- d) kikényszeríti a megfelelést a következő műsorszolgáltatóknak (39., 40. és 41. cikk), a RTÉ-nek és a TG4-nek (106. cikk [3] bekezdés), az Ír Filmcsatornának (127. cikk [6] bekezdés),
- e) folyamatosan figyelemmel kíséri a műsorszolgáltatóknak a magatartási kódexeknek való megfelelését,
- f) kikényszeríti a műsorszolgáltatóknak a magatartási kódexeknek való megfelelését,
- g) megvizsgálni és dönten a 48. cikk szerinti panaszokról,
- h) megvizsgálni és dönten a 48. cikk szerinti kérésekről.

A fentiekben összegyűjtöttem a hatásköröket:

- ii. engedélyezés (nyilvántartások vezetése, pályáztatás, jogorvoslat),
- iii. ellenőrzés és szankcionálás (monitoring, egyes panaszügyek sajátos kezelése, szankciótípusok, a szankciókkal szembeni jogorvoslat, de részletes eljárási kérdésekkel nem foglalkozik),
- iv. normaalkotó funkció,
- v. stratégiai (javaslattevő, konzultációs) funkció,
- vi. pénz-újraelosztó funkció,
- vii. együttműködés a piaci szereplőkkel (konzultációs fórumok, van-e lehetőség társzabályozási megoldások alkalmazására, illetve önszabályozásra), illetve a fogyasztókkal (*media literacy* -t érintő hatáskörök).

3. A műsortartalom szabályozása

a) az egyéni érdekek védelme (személyiségvédelem)

i. rövid kitekintés az általános polgári jogi és büntetőjogi szabályozásra

Írország *common law* jogrendszerhez tartozik. A *common law* olyan jog, amit a bírók a különböző bíróságokon hozott döntéseken keresztül fejlesztenek, csakúgy mint a törvénykezési eszközökön és a végrehajtó hatalom rendelkezésein keresztül is. A *common law* jogrendszer olyan jogrendszer, amely különös súlyt helyez a *common law*-ra és arra az alapelvre, hogy méltánytalan lenne, ha ugyanolyan tényeket különböző alkalmakkor különböző módon ítélnék meg. Az irányadó ítélet a továbbiakban köti a jövőben hozandó ítéleteket hozó bíróságot. A jövő eseteiben, amennyiben a felek nem értenek egyet abban, hogy mi a jog, egy idealizált *common law* bíróság végignézi a múlt fontos precedens ítéleteit az adott bíróságnak. Ha hasonló vitát már megoldottak a múltban, akkor bíróság kötvé van a korábbi ítélet indokolásához (*stare decisis*). Ha ellenben a bíróság úgy találja, hogy az adott vita alapvetően különbözik az összes korábbi esettől, a bíróságnak megvan hatalma és kötelezettsége, hogy jogot alkosson azzal, hogy precedenst teremtsen. Aztán az új döntés lesz a precedens, amely a jövőben kötni fogja a bíróságot.⁴⁴

A polgári jog – szemben a büntetőjoggal – a *common law* jogrendszerben az a jogág, amely a magánszemélyek és/vagy szervezetek közötti viták eldöntésével foglalkozik, amelyben kártérítést ítélnék meg az áldozatnak. Például ha egy autóbaleset sérültje kártérítést követel a vezetőtől a balesetből következő veszteség vagy sérülés miatt, akkor az egy polgári jogi eset lesz. A *common law*-ban a polgári jog a jognak és az igazságnak a területe, amely érinti a személyek jogi formáját. A polgári jogot ebben az értelemben általában a büntetőjoggal szembeállítva értelmezik, amely jognak az a jellemzője, hogy magában foglalja az államnak személyekkel (beleértve a jogi személyiség nélküli szervezeteket is) szembeni kapcsolatát, ahol az állam a törvény által ráruházott hatalmában bíz. A büntetőjoggal szemben, ahol az államra van bízva a végrehajtás, a polgári jogban magánszemélyek kényszerítik ki az egyes jogok végrehajtását. A polgári jogi bíróságok a fórumai annak, hogy döntsenek olyan vitákban, amelyek szerződésen kívüli károkozásra (olyanokra, mint baleset, gondatlanság és becsületsértés), szerződéses kapcsolatokra, végrendeletek hitelesítésére, bizalmi tulajdonjog-átruházásra (*trust*), tulajdonjogi vitákra, közigazgatási jogra, kereskedelmi jogra és bármely más magán dologra vonatkoznak, amibe a magánszemélyeket és szervezeteket kell beleérteni csakúgy, mint a kormányzati szerveket. Egy magánszemély keresete (vagy azzal egyenértékű más jogi tette) a főügyész ellen egy polgári jogi ügy, ugyanakkor amikor az állam, akit a főügyész által kirendelt ügyész vagy az állam más ügynöke mint közvádló képvisel, tesz jogi lépést egy magánszemély (vagy azzal jogilag egyenértékű más szervezet, beleértve a kormányzati szerveket is) ellen, akkor az közjog, nem magánjog.⁴⁵

⁴⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Common_law 2009.11.10. 9:32

⁴⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Civil_law_%28common_law%29 2009.11.10. 12:13

Írországnak nincsen egy külön büntetőjogi törvénykönyve, ehelyett a legkülönfélébb törvényekből és bírósági döntésekből tevődik össze a büntetőjog. A bűncselekmény legtöbbször esküdtszék dönt, de különlegesen súlyos esetekben (pl. terrorizmus vagy szervezett bűnözés) a Különleges Büntetőbíróság dönt esküdtszék bevonása nélkül.⁴⁶

A médiával kapcsolatos bűncselekmények: becsületsértés és a rágalmazás. A becsületsértés annyira régóta a bírósági gyakorlatban létező bűncselekmény, hogy annak szabályozását vagy leírását nem is találtam meg. A modern becsületsértési szabályozást az angol szabályozásból vették át, majd a Brit Nemzetközösségben ezt elfogadták, s így Írországnak is. Ennek eredete a homályba vész, talán I. Edward (1272–1307) angol király uralkodása alatt már jellemzőek voltak kártérítésre menő polgári keresetek. Akkoriban nem volt különbség az írott és a kimondott szó között, és ha nem volt pénzbüntetés, akkor az ügy az egyházi bíróság körébe tartozott, ami ezt a hatáskörét a XVIII. századig gyakorolta, amikor ezt megszüntették. Ezzel kapcsolatban bizonytalannak tűnik, hogy volt-e alkalmazandó büntetőjogi szankció akkoriban vagy sem. A *scandalum magnatum* bűncselekményét (hamis hírek terjesztése a helyi nemességről) törvényi rendelkezés hozta létre, de az első teljes ügyet, amelyben rögzítik a becsületsértést, az a precedens joghoz kapcsolódik és I. Jakab királynak a Csillag Kamarája (Star Chamber) tárgyalta. A konkrét ügyben egyáltalán nem említik az angol hatóságot, csak úgy, hogy utalnak egy korábbi ügyre, amit ugyanez a bíróság tárgyal. Úgy tűnik, hogy a jogi szabályozást és terminológiát a római jogból veszik azzal a hozzáfűzéssel, hogy a becsületsértés a béke megsértésére irányul, és a nem túl szigorú bíróság számára ez a tényállás alkalmasnak bizonyult arra, hogy az igencsak kemény római jogi libellus famulosi tényállást átvegye vele úgy, hogy mellőzi annak pontos körülhatárolását. Attól az időtől kezdve lehet találni polgári és büntetőjogi jogorvoslatokat a teljes eljárásban.⁴⁷

A rágalmazásról szóló 2009. évi törvény az 1961-es törvény újraszabályozása tekintettel a technológia fejlődésére. A törvény definíciója szerint a rágalmozó kijelentés az a kijelentés, amely arra irányul, hogy megsértse egy személy hírnevét a társadalom értelmes tagjai szemében (1. rész 2. cikk). A definíciók szerint a kijelentés megtehető írásban vagy szóban, képből, hangban, mozdulatban vagy bármely más kifejezési módon, aminek jelentése van, a kijelentést sugározhatja televízió vagy rádió, megjelenhet az interneten és elektronikus kommunikációban (1. rész 2. cikk).⁴⁸

ii. helyreigazítás, speciális sajtójogi rendelkezések

Írországnak 2008. januárja óta működik a nem törvény alapján létrehozott Írországi Sajtó Tanács (Press Council of Ireland), illetve ennek keretében a sajtó ombudsman.⁴⁹ Ennek létrehozása előtt Írországnak két dolgot lehetett tenni, ha az embernek panasa volt azzal kapcsolatban, ami az újságban vagy magazinban megjelent. Elmehetett a szerkesztőhöz és kérhette, hogy kérjenek tőle bocsánatot (a régről ismert becsületsértés esete), vagy indíthatott rágalmazási pert. Az Írországi Sajtó Tanács és a sajtó

⁴⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Irish_criminal_law 2009.09.10. 20:02

⁴⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/English_defamation_law#Development_of_English_defamation_law 2009.11.05. 10:23

⁴⁸ <http://www.oireachtas.ie/documents/bills28/acts/2009/a3109.pdf> 2009.11.05. 13:18

⁴⁹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Ombudsman#Ireland> 2009.11.07. 15:13

ombudsman irodájának felállításával a helyzet teljesen megváltozott, az ember ingyen kérheti a sajtóval kapcsolatos panaszoknak a független testület általi kivizsgálását és döntést az ügyben. Ezek a szervek egy újságokra és időszaki folyóiratokra vonatkozó magatartási kódex alapján járnak el.⁵⁰

iii. a médiatörvény személyiségvédelmi rendelkezései, a médiahatóság kapcsolódó hatáskörei

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény szabályozza a válaszadás jogát, amelynek 49. cikk [2] bekezdése szerint bárki, akinek becsületét vagy hírnevét helytelen tény vagy információ állításával a műsorszolgáltatásban megtámadták, élhet a válaszadás jogával.

- A törvény elfogadását követő 6 hónapon belül a BAI-nak kell kidolgoznia egy tervezetet arra, hogyan lehet a válaszadás jogát gyakorolni (49. cikk [3] bekezdés).
- A válaszadás jogával élni szándékozóknak (kérelmezőnek) írásban kell a kérelmét a műsorszolgáltatóhoz eljuttatnia (49. cikk [6] bekezdés).
- A sérelmezett adástól számított 21 napon belül kell a kérelmezőnek kérelmét a műsorszolgáltatóhoz kell eljuttatnia (49. cikk. [7] bekezdés).
- Ezt követő legkésőbb 10 napon belül a műsorszolgáltatónak vagy arról kell nyilatkoznia, hogy elfogadja vagy elutasítja a kérést, vagy válaszolni fog rá (49. cikk [8] bekezdés).
- Az elutasítást követő 21 napon belül a kérelmező a Megfelelőségi Bizottsághoz (Compliance Committee) fordulhat (49. cikk [18] bekezdés).
- Az elutasításról szóló kérvény kézhezvételét követő 21 napon belül az Egyeztető Bizottságnak törekednie kell arra, hogy átnézze a műsorszolgáltató elutasító határozatát és ha azt helyesnek tartják, akkor megerősítik a határozatot, vagy megsemmisítik a határozatot és kötelezik a műsorszolgáltatót, hogy a közléstől számított 7 napon belül adja át a kérelmezőnek a választ (49. cikk [17] bekezdés).
- Végül a Megfelelőségi Bizottság vizsgálata, illetve a műsorszolgáltató végleges nem teljesítése esetén a BAI a Felsőbírósághoz (High Court) fordulhat, hogy kikényszerítse a válasz leközlését (49. cikk [23] bekezdés).
- A BAI fő feladatai között szerepel, hogy a fenti általános szabályozáson kívül dolgozzon ki részletes szabályozást a válaszadás jogának gyakorlásával kapcsolatban (28. cikk [1] bekezdés f) pont). A miniszter sajtóközleménye szerint az ír szabályozás világviszonylatban azért is lesz egyedülálló, mert lehetővé teszik, hogy a válaszadás jogát élő adásban gyakorolják.⁵¹

b) gyűlöletbeszéd

i. rövid kitekintés az általános büntetőjogi szabályozásra

⁵⁰ http://www.pressombudsman.ie/v2/presscouncil/portal.php?content=_includes/independentregulation.php 2009.11.07. 16:03

⁵¹ <http://www.dcenr.gov.ie/Press+Releases/Major+changes+heralded+in+broadcasting+as+new+laws+enacted.htm> 2009.09.10. 11:23

Írországnak nincsen külön büntetőjogi törvénykönyve, ehelyett a legkülönfélébb törvényekből és bírósági döntésekből tevődik össze a büntetőjog. A bűncselekmény legtöbbször esküdtszék dönt, de különlegesen súlyos esetekben (pl. terrorizmus vagy szervezett bűnözés) a Különleges Büntetőbíróság dönt esküdtszék bevonása nélkül.⁵²

Írországból a gyűlöletbeszédéről külön törvény született a gyűlöletre ösztönzés tilalmáról szóló 1989. évi törvény (Prohibition of Incitement Hatred Act 1989)⁵³ címmel, amely a faji, vallási, nemzeti és szexuális megkülönböztetésen alapuló gyűlöletre ösztönzés tilalmáról rendelkezik.

Ebből kiemelném a 3. cikket, amely olyan műsorszolgáltatással foglalkozik, amely alkalmas arra, hogy gyűlöletet keltsen. Amennyiben egy részletet, amely tartalmaz megfélemlítő, gyalázkodó vagy sértegető képi megjelenítést vagy hangot, minden egyes személyt, akit a törvény említ, bűnös jogsértésben, ha megpróbál gyűlöletet kelteni vagy – minden körülményt tekintve véve – a gyűlöletkeltés ugyanolyan módon láthatóan megtörtént. A jogsértés elkövetője lehet: a) az a személy, aki az adott műsorszóró szolgáltatást nyújtja, b) bármely személy, aki az adott részletet készíti vagy rendezi, és c) bármely személy, akinek a szava vagy magatartása az adott részletben megfélemlítő, gyalázkodó vagy sértegető. Az eljárásban, amely annak alapján indult, hogy a gyanú szerint az adott részlet vonatkozásában elkövették a jogsértést a) a forgatókönyv, amelyen az adott részlet alapult, bizonyítékul szolgál arra, hogy mit tartalmazott a részlet és milyen módon jelent meg a részletben vagy annak egy részében a jogsértés, b) amennyiben ez a forgatókönyv bizonyítékul szolgál az eljárásban résztvevő bármely félnek, akkor – kivéve, ha éppen az ellenkezője derül ki belőle – azt akár ugyanannak a félnek, akár bármelyiknek szolgáltatott bizonyítékként, úgy kell tekinteni, hogy a részlet a forgatókönyvnek megfelelően játszódott le. A részlet tekintetében forgatókönyv jelenti a részlet szövegét (amelyet akár szavakban, akár zenében, akár egyéb módon adtak elő) egybevéve bármilyen utasítással az előadására vonatkozóan, akár megjelent ebben az egyszerű dokumentumban, akár nem. Az a személy, akit a törvényben megállapított jogsértésben bűnösnek találnak, gyorsított eljárásban (*summary conviction*) történt elítélés esetén köteles 1000 ír fontig terjedő bírságot (2002 után az összeget már euróra kell átszámítani), vagy 6 hónapig terjedő börtönbüntetést letölteni, vagy mindkettőt; vádirat alapján történő elítéléskor (*conviction on indictment*) pedig 10.000 ír fontig terjedő bírságot (2002 után az összeget már euróra kell átszámítani) vagy 2 évig terjedő börtönbüntetést letölteni, vagy mindkettőt. (6. cikk) Amennyiben a jogsértés jogi személy követi el és bebizonyosodik, hogy arról annak vezető tisztségviselője, alkalmazottja vagy az abban résztvevő más személy tudott, akkor ez a személy és a jogi személy is felelős a jogsértés elkövetéséért és vonatkoznak rá a fentiekben említettek. (7. cikk)

- ii. a médiatörvény kapcsolódó rendelkezései, a médiahatóság kapcsolódó hatáskörei

⁵² http://en.wikipedia.org/wiki/Irish_criminal_law 2009.09.10. 20:02

⁵³ <http://www.irishstatutebook.ie/1989/en/act/pub/0019/print.html> 2009.09.10. 11:35

Tekintettel arra, hogy a fenti törvény részletesen szabályozza a kérdést, ezért ez már külön nem jelenik meg a műsorszolgáltatásról szóló törvényben.

iii. a kisebbségek hozzáféréseinek garanciái

Ezzel kapcsolatos rendelkezést nem találtam az ír médiaszabályozásban. Bár értelmezhető ez a kérdés úgy is, hogy Írországból mi minősül kisebbségnek. Az, ami gael nyelvű. Az állam ezért állította fel annak idején a RTÉ-t, majd TG4-et is, illetve külön támogatást biztosít azoknak a produkcióknak, amelyek az ír nyelvet, a kultúrát, a hagyományokat ápolják. Ilyen módon ezeknek a hozzáférése támogatott.

c) a gyermekvédelem szabályozásának sajátosságai

i. van-e médium-független gyermekvédelmi szabályozás vagy csak ágazati?

A műsorszolgáltatásról szóló 2001. törvény 19. cikke rendelkezett arról, hogy készüljön egy gyermekekről szóló kódex is, a Gyermekek Reklámozási Kódexe (Children Advertising Code). A Gyermekek Reklámozási Kódex 2005 januárjában lépett hatályba. A kódex definíciója szerint minden 18 év alatti személy gyermekek minősül; a gyermekeknek szóló reklámozás az olyan reklámozás, amely termékeket, szolgáltatásokat vagy tevékenységeket népszerűsít, melyektől várható, hogy a gyermekek érdeklődésére számot tart és/vagy gyermekműsorok között szabályozzák; a gyermekműsor pedig az a műsor, amelyre így utalnak és/vagy a nézői profilja szerint 50% felett nézik meg 18 év alattiak, illetve lehetnek még olyan kategóriák is, hogy 6 éven aluliak és 15 éven aluliak, itt az ezeket megcélzó reklámokat kell érteni, valamint azokat, amelyeknek a nézői profilja szerint 50% felett nézik meg az adott korcsoporthoz tartozók. A kódex hatálya kiterjed a műsorszolgáltatókra, akik Írország joghatósága alá tartoznak és azokra, akik írországi frekvenciát, műholdas kapacitást vagy up-linket használnak. Gyakorlatilag a kódex vonatkozik a RTÉ hang- és televízió-műsorszolgáltatásra és a TG4-re is, amiket vagy a rádióról és televízióról szóló 1988. évi törvény vagy a műsorszolgáltatásról szóló 2001. évi törvény alapján jogosítottak erre. A gyermekeknek szóló műsorok kategorizálása a nézői és a hallgatói adatok alapján történik. Amennyiben a nézői profil alapján 50%-nál több a 18- évesnél fiatalabbak aránya, akkor az gyermekeknek szóló program. Amennyiben egy hosszán futó műsorról van szó, akkor egy hosszabb és releváns időszak átlagát veszik annak megítélésére, hogy gyermekeknek szóló műsorról van-e szó vagy sem. A kódex elismeri a szülői felelősség alapelvét. Általánosságban a 21 óra után sugárzott műsorokat nem tekintik gyerekeknek szóló műsornak. A kódex elismeri, hogy a gyerekek nem hagyják abba a médiafogyasztást egyből 21 órakor, ezért 21 óra és 22 óra közötti időtartamra óvintézkedéseket ajánl. Amennyiben a 21 óra és 22 óra között sugárzott műsor nézői több mint 50% 18 éven aluli, akkor egyből a 18 éven aluliakra vonatkozó szabályok vonatkoznak a műsorra. Lehetnek kivételek is, amikor a műsört nem 18-éven aluliaknak szánják, a gyermekek általi nézettsége mégis meghaladja az 50%-ot. A műsorszolgáltatónak számítnia kell arra, hogy megelőzze, hogy a műsor megnézésre csábítsa a gyermekeket, ezért már a műsor tartalmában, az előzetes történetében, a majdani történetre utalással el kell kerülni azt, hogy 50% felett nézzék meg a 18 éven aluliak és így vonatkozzanak a műsorra a gyermek műsorkategóriára előírtak. A műsorszolgáltatónak arra

kell törekednie, hogy már a műsor műsorelőzeteséből meg lehessen állapítani, hogy melyik korcsoportnak való.⁵⁴

műsor-kategóriák, az egyes kategóriákhoz fűződő jogkövetkezmények

Amennyiben az indexelés nem megoldható, akkor a következőkre kell figyelni. Amennyiben a műsorszolgáltató meg van győződve, hogy az adott gyermekeknek szóló reklám nem való/alkalmatlan 6 éven aluli gyerekeknek, akkor azt nem kellene olyan gyermekeknek szóló műsorok alatt vagy között vetítenie, amelyek ehhez a korcsoporthoz tartoznak. Amennyiben a műsorszolgáltató meg van győződve, hogy az adott reklám nem való/alkalmatlan 15 éven aluli gyermekeknek vagy feltehető, hogy szorongást okozna ennek a korcsoportnak, akkor azt 21 óra után kellene sugározni. Amennyiben a műsorszolgáltató meggyőződött, hogy a gyermekeknek szóló reklám tartalma szexuális vagy erőszakos jellege miatt nem alkalmas 15 éven aluli gyermekeknek, akkor 23 óra utáni korlátozás az elfogadható. A következő szempontok alapján lehet eldönteni, hogy milyen kategóriába tartozik a reklám: az időpont, amikor sugározzák, a műsor típusa, amelyen belül sugározzák, a feltehető nézői profil milyensége miatt sugározzák, a termék célközönsége. Amennyiben gyermekeknek szóló műsornak minősül, akkor meg kell felelnie a kódexben foglaltaknak. Amennyiben nem felel meg a kódexben foglaltaknak, akkor panasszal lehet élni ellene a Megfelelőségi Bizottságnál, amelyik kivizsgálja az esetet és dönt a kérdésben. Bizonyos részeit a kódexnek felülvizsgálják majd a tanácsi irányelv rendelkezéseinek megfelelően.⁵⁵

- ii. hatósági jogkörök, társszabályozási megoldások

A kódexben a hatósági jogkörök szabályozását nem találtam meg tekintettel arra, hogy az a törvényben van, vagyis ez a társszabályozás.

d) műsorkvóták

- i. az európai műsorkvótákra vonatkozó szabályozás sajátosságai

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 42. cikke utal arra, hogy a műsorszolgáltatási kódex hatóság általi kidolgozásánál figyelemmel kell lenni az audiovizuális médiaszolgáltatásról szóló irányelv IIA., IV. és V. részére. Tehát nem készült nemzeti szabályozás, hanem csak utal rá, hogy az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismeri el és az abban foglalt arányokat megtartja.

- ii. nemzeti műsorkvóták

A törvényben nem szerepel a fentiekől eltérő vagy más szabályozás. Az más kérdés, hogy az ír állam azért hozta létre a RTÉ-t, majd a TG4-et, hogy azon kifejezetten ír nyelvű műsorok menjenek.

e) közszolgálati kötelezettségek

- i. van-e a kereskedelmi műsorszolgáltatásokat terhelő közszolgálati kötelezettség?

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 39. cikke a következőkben határozza meg minden műsorszolgáltató kötelezettségeit (tehát ez vonatkozik a közszolgálati és a kereskedelmi műsorszolgáltatókra egyaránt). Minden műsorszolgáltatónak biztosítania kell, hogy:

⁵⁴ http://www.bci.ie/documents/childrens_code_oct_04.pdf 2009.11.07. 11:22

⁵⁵ http://www.bci.ie/documents/Child_Review_Statement_Outcomes_Jul09.pdf 2009.11.07. 11:24

- az általa nyújtott hírműsornak objektíven és pártatlanul kell beszámolnia az eseményekről, nélkülözve a műsorszolgáltató saját véleményének bármilyen kifejezését,
- a napi politika (*current affairs*) műsorszolgáltatói kezelése – beleértve azokat az ügyeket, amelyeket vagy ellenez a közönség, vagy folyamatos vitát váltanak ki a közönségből – méltányos minden érdekelt oldalnak és a sugárzott tartalmat objektíven és pártatlanul mutatják be nélkülözve bárki saját véleményének a kinyilvánítását, kivéve ha ennek a szakasznak az alkalmazása értelmezhetetlen egy adott önálló műsorszámmal kapcsolatban, két vagy több kapcsolódó műsorszámot egynek kell tekinteni, ha a műsorszámokat egymáshoz viszonyítva adott időn belül továbbítják,
- hang-műsorszolgáltatók esetén legalább
 - a sugárzási idő nem kevesebb mint 20%-ban, és
 - amennyiben a műsorszolgáltatói idő egy napon belül több mint 12 óra, akkor reggel 7 óra és este 19 óra között a műsorszórás időből 2 órát hírek és napi politika sugárzásra kell szánni, kivéve ha az ettől való eltérést a hatóság engedélyezi,
- bármi, amiről okkal feltételezhető, hogy kár vagy jogsértés elkövetését okozza, vagy csak úgy tűnik, mintha népszerűsíténé, illetve bűncselekmény elkövetésére ösztönöz vagy arra törekszik, hogy aláássa az állam hatalmát, azt a műsorszolgáltató nem sugározhatja,
- a műsorszolgáltató által sugárzott műsorok, vagy azokban, amiket ezen műsorok elkészítésére használnak, bármely egyén magánéletébe szükségtelen mértékben beavatkozni nem lehet.
Sugározható bármely politikai párt műsora, amennyiben a műsorszolgáltató nem ad méltánytalan előnyt valamelyik politikai pártnak. A Hatóság abban az esetben engedheti meg, hogy egy hang-műsorszolgáltató eltérjen a fent megállapított kvótától, amennyiben biztosított, hogy ez az eltérés a hang- műsorszolgáltató hallgatóinak az előnyét szolgálja. Az RTÉ által alapított és fenntartott hang-műsorszóró szolgáltatót úgy kell tekinteni, mint amit a c) pont céljaiért alapítottak. A műsorszolgáltatónak biztosítania kell, hogy bármely indítvány kezelésének sugárzása, amely akár a műsorszolgáltatóval kapcsolatos politikára (policy) vonatkozó javaslat is lehet, amelyeket vagy ellenez a közönség, vagy folyamatos vitát váltanak ki a közönségből, vagy amelyekben a kormánynak vagy a miniszternek kell döntenie, azokat objektíven és pártatlan módon kell közzétenni és bemutatni.
A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 42. cikke szól a műsorszolgáltatói kódexekről. A BAI-nak kell elkészítenie és időről időre felülvizsgálnia a műsorszolgáltatók által követendő mintákkal és a gyakorlattal kapcsolatos kódexeket. A műsorszolgáltatói kódexnek a következőket kell tartalmaznia:
 - minden a műsorszolgáltató által nyújtott hírműsornak objektíven és pártatlanul kell beszámolnia az eseményekről nélkülözve a műsorszolgáltató saját véleményének bármilyen kifejezését,
 - a napi politika műsorszolgáltatói kezelése – beleértve azokat az ügyeket, amelyeket vagy ellenez a közönség vagy folyamatos vitát

váltak ki a közönségből – méltányos minden érdekelt oldalnak és a sugárzott tartalmat objektíven és pártatlanul mutatják be nélkülözve valaki saját véleményének a kinyilvánítását, kivéve ha ennek a szakasznak az alkalmazása értelmezhetetlen egy adott egyedüli műsorszámmal kapcsolatban, két vagy több kapcsolódó műsorszámot egynek kell tekinteni, ha a műsorszámot egymáshoz viszonyítva egy adott időn belül továbbítják azokat,

- bármi, amiről úgy tűnik mintha népszerűsítene, illetve ösztönözne bűncselekmény elkövetésére vagy arra törekedne, hogy aláássa az állam hatalmát, azt a műsorszolgáltató nem sugározhatja,
- a műsorszolgáltató által sugárzott műsorok, vagy azokban, amiket ezen műsorok elkészítésére használnak, bármely egyén magánéletébe szükségtelen mértékben beavatkozni nem lehet,
- a műsorszolgáltató, amikor politikai pártok műsorát továbbítja, nem adhat méltánytalan előnyt semelyik politikai pártnak,
- annak érdekében, hogy a műsorszolgáltató által sugárzott műsorszám esetén a közönséget a sértő és bántó tartalmaktól, különösen az erőszak és szexuális viselkedés ábrázolásától megkíméljék, a műsorszolgáltatónak
 - « a közönség meggyőződés és érzelmi állapota iránt kellő érzékenységgel kell eljárnia, valamint
 - « tekintettel arra, hogy bizonyos műsorok milyen hatással lehetnek a gyermekek fizikai, mentális és erkölcsi fejlődésére,
- a reklámozás, a teleshop, a szponzoráció és a műsorszóró-szolgáltatásban alkalmazott más kereskedelmi népszerűsítési (promóciós) formák, különösen a reklámozás és más hasonló tevékenységek, amelyek közvetlen vagy közvetett hatással vannak a gyermekek érdeklődésére, védjék a gyermek érdekeit, különösen a gyermekek általános egészségügyi érdekeit,
- a reklámozás, teleshop, szponzoráció és a műsorszóró szolgáltatásban alkalmazott más tevékenység, amely az előző pont alá esik, védje a közönség érdekeit,
- a műsorszóró-szolgáltatás előírásai – annak egyik fő céljaként népszerűsíteni bármely szervezet érdekeit, védeni a közösség érdekeit,
- az audiovizuális médiaszolgáltatásról szóló tanácsi irányelv IIA, IV és V. fejezetében foglaltak betartása.
A műsorszolgáltatási kódexek elkészítésekor a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:
- a mértékére a sértő és bántó tartalmaknak, amelyeknek lehetséges elkövetését, amikor általánosságban beleveszik a műsorfolyamba vagy csak bizonyos műsorokba,
- a valószínűsíthető mérete és összetétele a lehetséges közönségnek, amikor általánosságban összeállítják a televízió- vagy hang-

műsorszórás szolgáltatást, vagy csak bizonyos típusú televízió- vagy hang-műsorszóró szolgáltatásba,

- a közönségnek valószínűsíthető elvárása a műsor tartalmát illetően valamint kiterjedése, azaz a műsortartalom természete, ami a közönség potenciális tagjainak figyelmét magára vonja,
- azon személyeknek a megbecslése, akik nem képesek a műsortartalom természetéből adódóan a nem szándékosan nekik sugárzott tartalomtól megvédeni magukat saját tevékenységükkel,
- a védelem kívánalma, azaz hogy a műsorszolgáltatás tartalma legyen megjelölve, amennyiben a nézett vagy az olvasott szolgáltatásban változás áll be, vagy amennyiben a változás fontos a kódex alkalmazása tekintetében,
- annak a kívánalma, hogy a műsortartalom felett fennmaradjon a szerkesztői ellenőrzés függetlensége.

A gyermekekre vonatkozó műsorszolgáltatási kódex megtilthatja a reklámozást bizonyos csoportba tartozó ételeknek vagy italoknak, amelyeket a Hatóság a gyermekek általános közegészségügyi érdekeinek szem előtt tartása miatt nyilvánít annak, különösen azokat, amelyek zsírt, transzszíros savakat, sót vagy cukrot tartalmaznak. Amennyiben a Hatóság ezt a kódexet elkészíti, tanácskozhat a megfelelő közegészségügyi hatóságokkal. Amennyiben a Hatóság elkészít vagy felülvizsgál egy kódexet, akkor minden műsorszolgáltatónak meg kell vizsgálnia sajátja azzal való megfelelését. A törvény hatályosnak ismeri el a korábban készült külön kódexeket: 2007-es Műsorszabályozási Kódexet, a 2005-ös Gyermek Reklámozási Kódexet és a 2007-es Reklámozási Kódexet.

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 70. cikke szerint a BAI-nak kell gondolkodnia arról, hogy a televízió műsorszolgáltatási szerződés alapján nyújtott televízió- műsorszolgáltatás tartalmában:

- felelős a teljes közösség érdekei és problémái iránt, figyelmes a megértés és a béke iránti igényre a teljes ír szigeten,
- biztosítja, hogy a műsorok a teljes ír sziget emberi kultúrájának különböző elemeit tükrözzék, s legyen különös figyelme azokra a részletekre, amelyek a kultúrát megkülönböztetik az ír nyelvtől,
- támogassa az alkotmányban megnyilvánuló demokratikus elveket, különösen a szólás szabadságának jog szerinti megnyilvánulását,
- különösen figyeljen arra, hogy a közönség a más országok értékeit és hagyományait megértse és elfogadja, különösen értendő ez a többi tagállamra,
- szerepeljen benne minél több hír és napi politikáról szóló műsor.

ii. a közszolgálati kötelezettségek előírásának módja (törvény, önszabályozás), a kötelezettségek tartalma, a számon kérhetősége

A műsorszolgáltatásról szóló törvény 39. cikke írja elő a műsorszolgáltatóknak a tartalommal kapcsolatos kötelezettségeit. A törvény 46. cikke az önszabályozó rendszer definíciója, tehát: ez egy olyan rendszer, ahol az emberek egy csoportjának közös érdeklődésű tagjai, akik önként ragaszkodnak olyan szabályokhoz vagy magatartási kódexekhez,

amelyeket ez a csoport hozott létre. A Hatóság együttműködik vagy segédkezik abban (függetlenül attól, hogy az üzleti tevékenység székhelye az állam területén van, vagy sem), hogy e személyek elkészítsék a szabályokat, vagy, hogy megalapítsák és működtessék az önszabályozási rendszert, mely a sugárzott tartalomra vagy az ezzel kapcsolatos elektronikus médiára vonatkozik.

A műsorszolgáltatásról szóló törvény 48. cikke szerint Megfelelőségi Bizottság külön eljárásban vizsgálja és dönt a következő panaszokról:

- a sugárzott hírek tartalma nem felel meg az objektív és pártatlan tájékoztatás fentiekben írt kötelezettségének,
- nem felel meg a jogsértésre felhívás tilalma fentiekben meghatározott kötelezettségének,
- ellentétben a fentiekben részletezett kötelezettséggel, szükségtelen mértékben beleavatkozott egyes egyének magánéletébe,
- a műsorszolgáltatási kódex bizonyos rendelkezéseiben előírtakat nem tartotta be.

A Megfelelőségi Bizottság első fokon jár el és a panaszt főszabályként 30 napon belül kell benyújtani hozzájuk. A bizottság külön eljárásban kivizsgálja a panaszt és dönt az ügyben.

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 46. cikke szerint a BAI együttműködhet vagy segítséget nyújthat (függetlenül attól, hogy az üzletvezetésének helye az államban van-e vagy másutt) a műsorszolgáltatásban vagy az ehhez kapcsolódó elektronikus médiával kapcsolatos irányelvek elkészítésében és önszabályozási rendszerek felállításában és működtetésben.

4. A kereskedelmi műsorszolgáltatók piacra lépése

- a) az engedélyezési eljárások rendszerezése (műsorszolgáltatás-típusok szerint, pályáztatás vagy nyilvántartásba vétel, a digitális műsor- és egyéb tartalomszolgáltatások piacra lépése)

Jól ismert csoportosítási szempont a közszolgálati, a kereskedelmi és a közösségi. Tekintettel arra, hogy a közszolgálatosság kifejezés csak az új törvény óta került bele a szabályozás nyelvezetébe, de már előtte is működtek olyan műsorszolgáltatók, melyeknek működésére ez volt jellemző, mégis inkább a szerződéses és törvény által alapított műsorszolgáltatók közötti megkülönböztetést választom.

A szerződéses műsorszolgáltatók közé a következők tartoznak (a felosztás a 1.) pont e) alpont felosztásán alapul):

- hang-műsorszolgáltatási szerződés: (63. cikk),
- közösségi hang-műsorszolgáltatási szerződés: (64. cikk),
- hang-műsorszolgáltatási szerződés időszaki és intézményi hang műsorszolgáltatásra: (68. cikk [1]–[2] bekezdés),
- televízióműsor-szolgáltatási szerződés: (70. cikk [1] bekezdés),
- tartalomszolgáltatási szerződés (nem analóg műsorszórás értelemben): (71. cikk [2], [4] bekezdés),
- közösségi tartalomszolgáltatási szerződés (nem analóg műsorszórás értelemben): (72. cikk [1]–[2] bekezdés),
- elektronikus műsorkalauz (EPG) szolgáltatási szerződés: (74. cikk [3] bekezdés),
- multiplex szerződés: (136. cikk [1]–[2] bekezdés).

Ahogy a fenti felosztásban is látszik, vannak olyan digitális multiplex üzemeltetők, akik szerződés alapján léphetnek piacra. Ugyanakkor a törvény külön feladatkört ad az RTÉ-nek a nemzeti multiplex üzemeltetésével kapcsolatban. (130. cikk)

A törvény által létrehozott szolgáltatók a következők: RTÉ, TG4, Parlamenti Csatorna és Ír Filmcsatorna.

Ezen kívül létezik még a gyorsított eljárás (fast-track procedure), amikor is a Szerződés Odaitéllő Bizottság véleménye szerint a pályázati felhívásra jóhiszemű meggyőződés alapján csak a jelenlegi szerződő fél fog válaszolni, ezért javasolja a gyorsított eljárás megindítását. Amennyiben ezen eljárás megindításának közzétételétől számított 28 napon belül más is jelzi, hogy pályázatot nyújtana be, és letétbe helyez legfeljebb 25 000 euró összeget, akkor áttérnek rendes pályáztatási eljárásra. (67. cikk)

Általános szabály: semelyik műsorszolgáltató nem működtethet egy műsorszóró áradót (*broadcasting transmitter*) és nem szolgáltathat műsort addig, amíg nem kapott a ComRegtől erre a szerződésre műsorszolgáltatási engedélyt (*broadcasting licence*). Ez így van már a vezeték nélküli táviróról szóló 1926. évi törvény óta. A műsorszolgáltatási engedély csak egy meghatározott időtartamra érvényes, a Hatóság és a műsorszolgáltató között köttetik meg. Minden műsorszolgáltatási szerződés tartalmaz feltételeket arra nézve, hogy a műsorszolgáltató alapítson, fenntartson és működtessen egy áradót annak megfelelően, amit a ComReg a műsorszolgáltatási engedélyhez mellékel (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi

törvény 59. cikk). Ez hasonló megoldás mint Magyarországon a NHH és az ORTT megosztása a műsorszolgáltatási szerződéssel kapcsolatban.

A fentiekben felsorolt összes szolgáltatástípusra pályázni kell (az időszakos szolgáltatásokra csakúgy mint a multiplex üzemeltetésre). Az RTE-nek, a TG4-nek, majd a Parlamenti Csatornának és az Ír Filmcsatornának pedig a törvény alapján van műsorszolgáltatási engedélye.

- b) alkalmassági feltételek (ki szerezhethet/nem szerezhethet engedélyt, milyen gazdasági, műszaki, szakmai feltételeknek kell megfelelni)

A Szerződés Odaítélő Bizottság nem ajánlhatja a Hatóságnak, hogy kössön hang-műsorszolgáltatási engedélyt azzal a személlyel, akit elítéltek, mert megsértette az alábbiakban kifejtett szakaszok valamelyikét. Konjunktív feltétel: az adott magatartás 12 hónappal korábbi időpontra vonatkozik mint amikor a hang-műsorszolgáltatási szerződés alapján ez a személy megígérte, hogy szolgáltatást fog nyújtani. Tehát ki vannak zárva az engedély megszerzéséből és a szerződés megkötéséből azok a személyek, akik korábban ugyan pályáztak, de nem teljesítették a vállalásaikat (műsorszórásról szóló 2009. évi törvény 62. cikk).

Minden olyan személy jogsértést követ el, akinek a törvény rendelkezéseivel ellentétesen a birtokában van, üzembe helyez, fenntart, tart vagy dolgozik bármilyen berendezéssel – kivéve televíziókészülék – és ezért gyorsított eljárásban történt elítélés esetén legfeljebb 5 000 euró bírságot kell fizetnie, vagy vádirat alapján történt elítélés esetén legfeljebb 250 000 euró bírságot kell fizetnie (a műsorszórásról szóló 2009. évi törvény 181. cikk [2] bekezdés). Tehát ez a szakasz foglalja össze a tárgyi hatályát az 1926-os törvénynek. Amennyiben valaki nem tartja be a szerződésben foglaltakat, az nem szerezhethet műsorszolgáltatási engedélyt.

A rádiózásról és televíziózásról szóló 1988. évi törvény nevesíti az egyes műsorszolgáltatási fajtákat, a szerződés feltételeit. Amennyiben valaki nem tartja be a szerződésben foglaltakat, az nem szerezhethet műsorszolgáltatási engedélyt.

- c) az engedélyezési eljárások főbb szabályai, különös tekintettel a pályázók közötti választás szempontjaira (az eljárás részleteinek ismertetése nem szükséges)

Először a BAI a ComReg-gel együttműködve elkészít egy frekvencia-kiosztási tervet a hang-műsorszolgáltatási szerződéshez. Aztán a Hatóság meghatározza azokat a területeket, amelyekre pályázatot fog hirdetni és utasítja a Szerződés Odaítélő Bizottságot, hogy írjon is ki ezekre pályázatot. Ahol a Hatóság pályázatot fog kezdeményezni hang-műsorszolgáltatásra, ott először tanulmányozza, hogy mire van igény, majd ennek az eredményét közlésezi és a Szerződés Odaítélő Bizottságnak ezen eredmények alapján kell kiírnia a tényleges pályázatot. A felhívásban arra hívják fel a pályázókat, hogy a felhívástól számított 60 napon belül nyújtsanak be az érdekeltség kinyilvánításokat. A Szerződés Odaítélő Bizottság aztán megvizsgálja a pályázatokat, hogy azok alkalmasak-e arra, hogy annak alapján a BAI szerződést kössön a pályázóval. Aztán a Szerződés Odaítélő Bizottság tagjai pontozzák ezeket a pályázatokat és a pontokat közlik minden pályázóval (65. cikk). Ez az eljárás nem alkalmazandó a közösségi vagy időszaki hang-műsorszolgáltatási szerződésre (68. cikk).

A Szerződés Odaítélő Bizottság a következő szempontok alapján dönt az összes hang- és televízió-műsorszolgáltatási szerződésről (66. cikk):

- a pályázó jellege/felépítése, szaktudása, tapasztalata, vagy ha a pályázó jogi személy, akkor a cég és annak vezetője, tagjai vagy befolyásoló részesedéssel rendelkező részvényese jellege, szaktudása, tapasztalata;
- a pénzügyi források megfelelése, amely elérhető lesz minden egyes pályázó részére és a mértéke annak, hogy a pályázat mennyiben egyezik meg a jó üzleti és gazdasági alapelvekkel;
- a műsorok minősége, skálája és típusa, amelyet minden egyes pályázó szándékozik nyújtani, és ha csak egy pályázó van, akkor ez az egy pályázó;
- az ír nyelvű műsorok minősége, skálája és típusa valamint az ír kultúrával kapcsolatban adni szándékozott műsorok mértékének meghatározása;
- annak a mértéknek a meghatározása, amelyben a megpályázandó műsorszórási szolgáltatáson belül új lehetőséget fog nyújtani a zenében, a színjátásban és a szórakoztatásban tehetségeseknek és főleg mindezekre az ír kultúrára tekintettel;
- annak a kívánalma, hogy legyen változatos a szolgáltatás a pályázati felhívásban megjelölt területen betöltve ezzel az ízlések széles skáláját, beleértve a kisebbségi érdeklődést is;
- annak a kívánalma, hogy semmilyen embernek vagy embercsoportnak ne legyen nagyobb ellenőrzése, vagy több lényeges érdekeltsége a hang műsorszóró szolgáltatásra, mint amire a szerződést kötötték;
- annak a kívánalma, hogy semmilyen embernek vagy embercsoportnak ne legyen nagyobb ellenőrzése, vagy több lényeges érdekeltsége a hang műsorszóró szolgáltatásra, mint amilyen cselekvési területre a felhívás szólt;
- annak a kívánalma, hogy semmilyen embernek vagy embercsoportnak ne legyen nagyobb ellenőrzése, vagy lényeges érdekeltsége a hírközlési médiára, mint amilyen cselekvési területre a felhívás szólt;
- a mértéke annak, amelyre a szolgáltatást tervezik
 - felismerhetően helyi közösségeket szolgál és a közösség különféle érdekei támogatja, vagy
 - érdeklődési közösséget (community of interest) szolgál;
- minden más, amit a Szerződés Odaítélő Bizottság szükségesnek tart annak érdekében, hogy megvédje a műsorszolgáltatási szerződések rendszeres növekedését;
- ahol minden
 - egyszeri készpénz fizetés összege kifizetése, amit a pályázó a pályázatában meghatározott, amit a pályázó fog a Hatóságnak fizetni a műsorszolgáltatási szerződés megkötésére tekintettel,
 - visszatérő készpénz fizetés összege kifizetése, amit a pályázó a pályázatában meghatározott, amit a pályázó fog a Hatóságnak fizetni a műsorszolgáltatási szerződés megkötésére tekintettel,
 - visszatérő készpénz fizetés összege kifizetése, amit változó módon határoznak meg, amit a pályázó a pályázatában meghatározott, amit a pályázó fog a Hatóságnak fizetni a műsorszolgáltatási szerződés megkötésére tekintettel,

Annak megállapításakor, hogy bizonyos területen – amely magába foglalja a gael területeket – a hang-műsorszolgáltatási szerződés megkötésére melyik pályázó a legalkalmasabb, a Szerződés Odaítélő Bizottságnak különleges figyelmet kell fordítania az ír beszélt nyelv folyamatosságára és előrehaladására.

Annak megállapításakor, hogy melyik pályázó a legalkalmasabb arra, hogy vele szerződést kössenek, a Szerződés Odaítélő Bizottságnak tekintettel kell lennie

- a pályázó előadásának teljes minőségére különös tekintettel annak műsorszolgáltatási szerződésében – amely szerződésnek jelenleg is tagja vagy korábban kötötte – tett kijelentéseire, és
- a Megfelelőségi Bizottság jelentésére.

d) az engedély jogi formája (hatósági aktus, koncesszió, egyéb szerződés), tartalma (az engedélyező hatóság mozgástere az engedély tartalmának meghatározásában), időtartama, megújíthatósága.

A BAI minden sikeres pályázóval műsorszolgáltatási szerződést köt. Általános szabály, hogy a BAI úgy határozza meg a szerződés tartalmát, ahogy jónak látja. De ezen belül vannak olyan kitételek, amit mindenképpen szabályoznia kell:

- az időtartam, ameddig hatályban marad a szerződés,
- megújítható-e a szerződés, és ha igen, akkor mikor és milyen körülmények között újítható meg,
- a szerződés engedményezését megtiltó feltétel,
- ha a szerződő fél egy cég, annak tilalma, hogy a cég létesítő okiratát módosítsa, vagy bármilyen változás történjen a cég tulajdonlásában,
- annak előírása, hogy a szerződő fél rögzítse az általa nyújtani szándékozott műsorok minőségét, választékát és típusát, amelyre szerződést szeretne kötni,
- annak előírása, hogy a hang-műsorszolgáltató fizesse meg azt az összeget, amit a pályázatban meghatározott.

Minden műsorszolgáltatási szerződésnek tartalmaznia kell, hogy a szerződő félnek információt kell szolgáltatnia a BAI-nak. Bárki megvizsgálhatja a BAI hivatalos helyiségében a műsorszolgáltatási szerződéseket, s a BAI – előre meghatározott összeg megfizetése ellenében – köteles arról másolatot készíteni az ezt kérő személynek. A műsorszolgáltató köteles az ír kultúrával, örökséggel és tapasztalattal kapcsolatos felvételekről másolatot készíteni és azt a szerződés tartama alatt, illetve az azt követő 6 évig megőrizni. Ide tartoznak különösen az olyan műsorok, amelyek ír nyelvűek, az ír kultúrára és életre, az ír zenére, színjátszásra vagy szórakozásra vonatkoznak, a hírek, a napi politika és a dokumentumfilm, továbbá bármi, amit a BAI megőrzésre méltónak ítél (69. cikk).

5. Külső és belső pluralizmus a kereskedelmi műsorszolgáltatásban

a) a kiegyensúlyozott, pártatlan tájékoztatás követelménye

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 39. cikk [1] bekezdés a) pontja szerint minden műsorszolgáltatónak biztosítania kell, hogy objektíven és pártatlanul legyen bemutatva és előadva az általa sugárzott minden új műsor, és az nem a műsorszolgáltató saját véleményét fejezi ki.

i. a kötelezettek köre:

minden műsorszolgáltatóra vonatkozik.

ii. a kötelezettség tartalma:

objektíven, pártatlanul és a műsorszolgáltató saját véleményének kifejezése nélkül.

iii. a kötelezettség számonkérése (eljáró szerv, eljárás kezdeményezésére jogosult személy):

a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 50. cikke szerint a Megfelelőségi Bizottság indíthat vizsgálatot a hatósággal szerződést kötött féllel (szerződő) szemben működési, műsorsugárzási, pénzügyi, technikai vagy más ügy miatt. Ez a törvény által létrehozott szolgáltatókat kivéve minden egyéb szolgáltatóra vonatkozik. A Megfelelőségi Bizottság – megválasztva a Hatóság személyzetének egy tagját vagy a saját bizottságának vizsgálata vezetésére alkalmas tagját – vizsgálatot indíthat, ha megfelelő alapja van azt hinni, hogy a szerződő fél nem a szerződésnek megfelelően nyújtja a műsorszórás szolgáltatást.

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 53. cikke szerint a Megfelelőségi Bizottság – megválasztva a Hatóság személyzetének egy tagját vagy a saját bizottságának vizsgálata vezetésére alkalmas tagját – vizsgálatot indíthat, amennyiben az a vélemény, hogy fennállnak olyan körülmények, amelyek azt sugallják, hogy helye van egy vizsgálatnak, illetve jelentésnek a következő szakaszok nyilvánvaló megszegése miatt (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 39. cikk [1] bekezdés, 40. cikk [1]–[3] bekezdés, 41. cikk [2]–[4] bekezdés, 106. cikk [3] bekezdés, 127. cikk [6] bekezdés), továbbá a műsorszolgáltatási szabályok vagy kódexek megszegése esetén.

b) további hozzáférési kötelezettségek (pl. egyházak, pártok, régiók, stb. megjelenési lehetőségei, kormány-közlemények közzététele):

a témával kapcsolatos jogszabályokban további előírásokat nem találtam.

c) a médiakoncentráció korlátozása:

a médiaszabályozással kapcsolatos jogszabályokban nem szerepelnek médiakoncentrációra vonatkozó jogszabályok. A versenyről szóló 2002. évi törvényben viszont külön fejezet szól a médiafúziókról. A médiafúziók kivizsgálására bizonyos tekintetben eltérő szabályok vonatkoznak, ugyanakkor ezeken túl egy versenyjogi eljárásról van szó. Ezekre, illetve a tanulmány médiajogi megközelítésére tekintettel nem ismertetem a versenyfelügyeleti eljárást.

- i. a szabályozás modellje, a beavatkozás alapja (engedélyek száma /közönségarány/forgalom alapján)
- ii. a beavatkozási küszöb meghatározása (engedélyszám, közönségarány, forgalom, stb.)
- iii. a beavatkozás módja (piacra lépés, tulajdonosi szerkezet változása, piaci helyzet egyéb változása)
- iv. a beavatkozási küszöb elérésének következményei (újabb engedély tilalma, elidegenítési kötelezettség, egyéb intézkedések)
- v. a diagonális koncentráció korlátozására vonatkozó különrendelkezések
- vi. a vertikális koncentráció korlátozására vonatkozó különrendelkezések
- vii. sajátos versenyjogi tényállások (a versenytörvény médiára vonatkozó különrendelkezései)

A versenyről szóló törvény 23. cikke rendelkezik a médiafúzió esetén alkalmazandó különleges szabályokról.

Azt követő 5 napon belül, hogy a Versenyhatóság kézhez veszi az értesítést a médiafúzióról, elküldi annak másolatát a miniszterhez és értesíti a résztvevő vállalkozásokat, hogy médiafúzió esete forog fenn. A Versenyhatóság kivizsgálja az esetet, majd annak eredményéről értesíti a minisztert, aki határoz arról, hogy: i) a fúzió hatályba léphet, ii) a fúzió különleges feltételek teljesülése esetén hatályba léphet, vagy iii) a fúzió nem léphet hatályba. A Versenyhatóság véleményt alakít ki arról, hogyan kellene, hogy érintse a médiafúzióra vonatkozóan hatáskörének gyakorlását a lényeges kritérium alkalmazása. (A lényeges kritérium a következőket jelenti: a) a médiavállalkozások erőssége és versenyképessége, melyek az államban honosak, b) a médiavállalkozások tulajdonlásának és korlátozásának államban meglévő mértéke, ami kiterjed mind magánszemélyekre, mind más vállalkozásokra, c) különleges típusú médiavállalkozások tulajdonlásának és korlátozásának az államban meglévő mértéke, mely kiterjed mind magánszemélyekre, mind más vállalkozásokra, d) annak mértéke, amit az ír társadalomban gyakori nézetek sokszínűsége tükröz a különböző médiavállalkozások működésén keresztül, e) egy vagy több olyan, a médiavállalkozás fogalmába tartozó üzleti tevékenység állambeli piaci részesedése, amelyből bármely vállalkozás érintett az adott médiafúzióban vagy bármely magánszemély vagy más vállalkozás, amelynek az adott vállalkozásban érdekeltisége van.

6. A kereskedelmi műsorszolgáltatás finanszírozása

- a) a műsorszolgáltatókra kirótt sajátos közterhek („műsorszolgáltatási díj”), mértékük, meghatározásuk módja, felhasználásuk

Írországban is van a műsorszolgáltatási szerződés megkötéséért pályázatban felajánlott összegű díj, ami az egyes műsorszolgáltatási szerződésektől függ. A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 62. cikke a műsorszolgáltatási szerződésbe bele kell írni azt az összeget, amit a hang-műsorszóró szolgáltatásra ajánlatot tevő beleírt az ajánlatába, azzal hogy azt a Hatóságnak megfizeti, ezt az összeget be is kell fizetnie vagy letétbe kell tennie az államkincstárba.

A műsorszolgáltatásról szóló 71. cikk szerint a Hatóság mielőtt megköt egy tartalomszolgáltatási szerződést, azelőtt követelnie kell a szerződő féltől, hogy fizesse meg azt a meghatározott összeget, amelyet a Hatóság jónak lát. Amennyiben a szerződő fél ezt az összeget nem fizeti meg, akkor a Hatóság nem köt vele szerződést. A Hatóság a tartalomszolgáltatási szerződések különböző fajtáira különböző összeget határozhat meg. A Hatóság ezeket a pénzeket arra fordíthatja, amire az általános feladatainak ellátása érdekében szükségesnek látja.

- b) a reklámszabályozás sajátosságai

- i. a reklámszabályozás rendszere (az általános reklámtörvény és a médiatörvény viszonya)

Írországban a reklámozásnak nincs átfogó törvénye, hanem az egyes területeknek, termékeknek van külön erre vonatkozó szabályozása. Itt nemcsak olyan termékekre kell gondolni, amelyeknél szükséges kordában tartani a termékkel kapcsolatos reklámokat (pl. gyógyászati készítmények reklámozásának szabályozása), hanem ilyen típusú szabályozás található például a fodrászattal kapcsolatos jogszabályban is.

Jelentős ezen a területen az önszabályozás rendszere. Az Írországi Reklámozási Standardok Hatóságnak (Advertising Standard Authority of Ireland) saját kódexe van a reklámról, a támogatásról és a direkt marketingről, aminek legújabb változata 2007. január 1-je óta van hatályban.⁵⁶

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 41. cikke szerint a sugárzott műsor tartalmazhat beleillesztve reklámot is. Hang-műsorszóró szolgáltatás esetén a teljes napi reklámsugárzás maximálisan nem érheti el a teljes műsorszórási idő 15%-át, és az óránként reklámozásra fordítható idő nem érheti el a 10 percet. A műsorszolgáltató nem sugározhat olyan reklámot, amelynek politikai jellege van, vagy bármilyen kapcsolatban van iparági vitával. A műsorszolgáltató nem sugározhat olyan reklámot, amely valakinek az érdemeit, hitét, meggyőződését veszi célba, vagy azt, hogy valamely vallás vagy vallási szervezet tagja. A fentiekben említettek nem jelentik azt, hogy nem lehetne egy párt politikai hirdetését sugározni, hanem csak azt, hogy ezzel nem lehet valamely politikai pártot méltánytalan előnyben részesíteni. A fentiek nem vonatkoznak a népszavazással kapcsolatos reklámra, amit a

⁵⁶ <http://www.asai.ie/asai%20codebook.pdf> 2009.11.07. 12:19

Népszavazási Bizottság kérésére közvetítenek. Ezek a szabályok vonatkoznak a szponzorált műsorszámokra is. A törvény 106. cikke szerint a közszolgálati műsorszolgáltató sugározhat reklámot, szponzorációs üzenetet, bizonyos sugárzásokkal kapcsolatban rögzítheti az árakat és a feltételeket, az árak rögzítésével kapcsolatban különleges körülmények között és hozzáadott díjért szolgáltatathat különleges esetekben. A közszolgálati műsorszolgáltatónak arra is van lehetősége, hogy visszautasítsa bármilyen reklámnak részbeni vagy egész sugárzását. A díjakat és a feltételeket is lehet úgy rögzíteni, hogy azzal előnyben részesítsék azokat a reklámozókat, akik a reklámjaikhoz az ír nyelvet használják. A díjak és feltételek meghatározása arra is vonatkozik, hogy módosítsák vagy töröljék azokat, illetve a töröltek helyébe újat hozzanak. Ezek a szabályok nemcsak a reklámra, hanem a teleshopra és a szponzorált műsorszámokra is vonatkoznak.

A BAI a törvényi szabályozással összhangban kidolgozott egy kódexet, amit már társadalmi vitára is bocsátott. A szabályozás a következőket rögzíti: a maximálisan megengedhető óránkénti reklámidő a kereskedelmi rádió- és a televízió-szolgáltatások esetén 10 perc, ez nem lehet több mint a teljes műsorszolgáltatási idő 15%-a. A közösségi rádiók és televíziók esetén a maximálisan megengedhető óránkénti reklámidő 6 perc. A kereskedelmi és közösségi szolgáltatások esetén a maximálisan teleshopra fordítható idő 3 óra. Intézményi és időszaki rádió szolgáltatások esetén nem engedélyezett a reklám és a teleshop. Az irányelvben nincs korlátozás a televíziócsatornákon a teleshoppal kapcsolatban, ezért a BAI engedélyével kitalható az erre vonatkozó 3 órás korlát. Valamint az irányelv lehetővé teszi az óránkénti reklámidőnek a legfeljebb 12 percre történő felemelését, amelyet a BAI engedélyével lehet megtenni.⁵⁷

- ii. sajátos – a közösségi jogtól eltérő – reklámtartalom- és reklámidő-szabályozás

Az audiovizuális médiaszolgáltatásról szóló irányelv implementációját 2009. december 19-ig el kell fogadni. Ebben a reklámozás kérdése elég konkrétan van szabályozva, attól eltérni nem lehet. Az írek a műsorszolgáltatásról szóló törvény 41. cikkének előzőekben ismertetett tartalmával kívánnak eleget tenni implementációs kötelezettségüknek, amihez még egy törvényességi eszköz elfogadására van szükség a kitűzött határidőig. A BAI pedig kidolgozta ennek a szabályozásnak megfelelő kódexét, amelynek tervezetét már társadalmi vitára is bocsátotta. Az irányelvben nincs korlátozás a televíziócsatornákon a teleshoppal kapcsolatban, ezért a BAI engedélyével kitalható az erre vonatkozó 3 órás korlátot. Valamint az irányelv lehetővé teszi az óránkénti reklámidőnek a legfeljebb 12 percre történő felemelését, amelyet a BAI engedélyével lehet megtenni.

- iii. önszabályozási megoldások rövid áttekintése

Az Írországi Reklámozási Standardok Hatósága (Advertising Standards Authority of Ireland, ASAI) mint önszabályozó szerv kiadott egy kódexet a reklámról, a támogatásról és a direkt marketingről, amelynek legújabb változata 2007. január 1-jétől hatályos. A kódex tárgyi hatálya a következőkre terjed ki: általános szabályok, reklámozási gyakorlat, távollévők közötti kereskedelem, gyermekekre vonatkozó szabályok,

⁵⁷ http://www.bai.ie/pdfs/bai_advertisingteleshopping_consultation.pdf 2009.11.07.12:20

élelmiszerek és nem alkoholos italok, alkoholos italok, szépség és egészség, fogyás, pénzügyi termékek és szolgáltatások, munka- és üzleti lehetőségek, környezetvédelem, alkalmi kereskedelem, önszabályozás reklámozása, önszabályozás és a jog kapcsolata, panaszkezelés, ASAI feladata, felépítése, finanszírozása, európai kitekintés.

iv. társadalmi célú reklámok, közérdekű közlemények, politikai hirdetések

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 41. cikke szerint a műsorszolgáltató nem sugározhat olyan reklámot, amelynek politikai jellege van, vagy bármilyen kapcsolatban van iparági vitával. A műsorszolgáltató nem sugározhat olyan reklámot, amely valaki érdemeit, hitét, meggyőződését veszi célba, vagy azt, hogy valamely vallás vagy vallási szervezet tagja. A fentiekben említettek nem jelentik azt, hogy ne lehetne pártnak politikai hirdetését sugározni, hanem csak azt, hogy ezzel nem lehet valamelyik politikai pártot méltánytalan előnyben részesíteni. Valamint a fentiek nem vonatkoznak a népszavazással kapcsolatos reklámra, amit a Népszavazási Bizottság kérésére közvetítenek. Ezek a szabályok vonatkoznak a szponzorált műsorszámokra is.

A fentiekben felsoroltak alapvetően tartalmi kérdések, más, a kérdésben feltett megkülönböztetést nem találtam a vizsgált jogszabályokban.

c) szponzoráció, termékelhelyezés

Ahogy azt a fentiekben is részleteztem a szponzorációra is a reklámozással kapcsolatos szabályozás vonatkozik, mint a kereskedelmi, mind a közszolgálati műsorszolgáltatással kapcsolatban. Ezeket a szabályokat megint ismertetem: a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 41. cikke szerint a sugárzott műsor tartalmazhat beleillesztve reklámot is. Hang műsorszóró szolgáltatás esetén a teljes napi reklám sugárzás maximálisan nem érheti el a teljes műsorszórási idő 15%-át, és az óránként reklámozásra fordítható idő pedig nem érheti el a 10 percet. A műsorszolgáltató nem sugározhat olyan reklámot, melynek politikai jellege van, vagy bármilyen kapcsolatban van iparági vitával. A műsorszolgáltató nem sugározhat olyan reklámot, amely valaki érdemeit, hitét, meggyőződését veszi célba, vagy azt, hogy valamely vallás vagy vallási szervezet tagja. A fentiekben említettek nem jelentik azt, hogy ne lehetne pártnak politikai hirdetését sugározni, hanem csak azt, hogy ezzel nem lehet valamely politikai pártot méltánytalan előnyben részesíteni. A fentiek nem vonatkoznak a népszavazással kapcsolatos reklámra, amit a Népszavazási Bizottság kérésére közvetítenek. A törvény 106. cikke szerint a közszolgálati műsorszolgáltató sugározhat reklámot, szponzorációs üzenetet, bizonyos sugárzásokkal kapcsolatban rögzítheti az árakat és a feltételeket, és az árak rögzítésével kapcsolatban különleges körülmények között és hozzáadott díjért szolgáltathat különleges esetekben. A közszolgálati műsorszolgáltatónak arra is van lehetősége, hogy visszautasítsa bármilyen reklámnak részbeni vagy egész sugárzását. A díjakat és a feltételeket is lehet úgy rögzíteni, hogy azzal előnyben részesítsék azokat a reklámozókat, akik a reklámjaikhoz az ír nyelvet használják. A díjak és feltételek meghatározása arra is vonatkozik, hogy módosítsák, vagy töröljék azokat, illetve a töröltek helyébe újat hozzanak. Ezek a szabályok nemcsak a reklámra, hanem a teleshopra is vonatkoznak.

d) támogatási, újraelosztó rendszerek

Az összes beszedett televízió-engedély díj – levonva ebből azt az összeget, amely behajtásával jár – nettó összegének 5%-át a Műsorszolgáltatási Alapba kell tenni és ezt a Hatóság a következőképpen tudja felhasználni. A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 154. cikke szerint BAI-nak el kell készítenie és benyújtania a miniszternek egy vagy több tervezetet, amivel támogatni lehet az alábbi célokat:

- i. új televízió- vagy hang-műsorszolgáltatás, amely felöleli az ír kultúrára, örökségre, tapasztalatra jellemző filmeket, animációkat, drámákat úgymint történelem, történelmi épületek, természeti környezet, népi, falusi, anyanyelvi hagyomány, hagyományos és kortárs művészetek, ír nyelv és ír tapasztalat az európai és nemzetközi összefüggésben,
- ii. új televízió- vagy hang-műsorszolgáltatási szerződés, amely tökéletesíti a felnőtt- vagy a médiajártasságot,
- iii. új televízió- vagy hang-műsorszolgáltatási szerződés, amely emeli a közönségnek az országot vagy más országot érő nemzetközi hatások iránti megértését és tudatosságát,
- iv. a fentiekben említett műsorokat ír nyelven,
- v. az állam által készített műsorok archiválásának fejlesztését,
- vi. olyan kiegészítő lépéseket, amelyek az első négy célt segítik.

A tervezet csak olyan televízió-műsorokat támogathat, amelyet vagy közel mindenki elér és kódolatlanul jutnak hozzá, vagy közösségi tartalomszolgáltatási szerződés alapján hálózaton vagy MMD rendszeren jut el a felhasználókhöz és csúcsidőben sugározzák (kivétel, ha kereskedelmi vagy közösségi műsorszolgáltatásról van szó, amelyben gyermek vagy oktatási műsorok mennek ír nyelven). A hang műsorszolgáltatási szerződésre ugyanaz vonatkozik, csak nem kell kódolás nélkül és hálózaton vagy MMD rendszeren keresztül továbbítani. Támogatható olyan miniszter által kezdetű projekt, amely kutatással, felbecsléssel, elemzéssel, megvalósíthatósági tanulmányokkal és kísérleti projekttel foglalkozik. Nem támogatható olyan műsor, amely elsősorban hírek vagy napi politika előállítását tűzte ki célul.

7. Közzolgáltatás

A korábban már más törvények által létrehozott szerveket a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény összefoglalja és nevesíti mint közzolgáltatási műsorszolgáltatókat és megerősíti a jogfolytonosságukat. Ezek közé tartozik a RTÉ és a TG4. Aztán különveszi mindegyiket és részletezi feladataikat, illetve a már korábban meglévőket új feladatokkal látja el.

a) a közzolgáltatási feladatok listája

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 105. cikk szerint a RTÉ céljai:

- nemzeti televízió- és hang-műsorszórási szolgáltatást alapít, fenntart és működtet, amelynek közzolgáltatási jellege van, szabadon fogható és – amennyiben ez megvalósítható- elérhető az ír sziget teljes közössége számára,
- a RTÉ szolgáltatásokhoz kapcsolódóan honlap és teletext szolgáltatást üzemeltet,
- a RTÉ szolgáltatásokhoz kapcsolódóan zenekarokat, kórusokat és más kulturális előadó-csoportokat alapít,
- segítkezik és együttműködik a megfelelő közszervezetekkel annak érdekében (és végrehajtására is), hogy vészhelyzet esetén eljuttassák a közönségnek a hasznos információt,
- archívumokat és könyvtárakat alapít és tart fenn, amelyek olyan dokumentumokat gyűjthetnek, amelyek fontosak a RTÉ céljai szempontjából,
- televízió- és hang-műsorszolgáltatási szerződést alapít, fenntart és üzemeltet, amelynek közzolgáltatási jellege van, amennyiben a RTÉ megvalósíthatónak gondolja, elérhető az ír közösségnek az ír szigeten kívül,
- miniszter jóváhagyásával, amennyiben megvalósítható, közösségi, helyi vagy regionális műsorszórási szolgáltatást alapít, tart fenn és üzemeltet, amelynek közzolgáltatási jellege van és szabadon hozzáférhető,
- a miniszter jóváhagyásával, nem műsorszolgáltatási nem-lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást alapít, tart fenn és üzemeltet, amennyiben ez megvalósítható, s amelynek közzolgáltatási jellege van,
- egy vagy több nemzeti multiplexet alapít, tart fenn és üzemeltet,
- amennyiben ez lehetséges, kihasznál minden kereskedelmi lehetőséget, amely a fenti célokból fakad.

A fentiekhez járulnak még az alábbi célok:

- ír és angol nyelven műsorok széles választékát nyújtja, amelyek a teljes ír sziget kulturális sokszínűségét mutatja be, beleértve az olyan műsorokat is, amelyek szórakoztatnak, tájékoztatnak és oktatnak, sport-, vallási és kulturális tevékenységet látnak el, továbbá kiszolgálják a közösség általános elvárásait csakis úgy, mint a közösség tagjainak különleges vagy kisebbségi érdeklődését, s amelyek tiszteletben tartják az emberi méltóságot,
- ír és angol nyelven híreket és napi politikai műsorokat szolgáltatnak, beleértve az ír Parlament és az Európai Parlament eljárásairól való tudósításokat is,

- könnyítik és segítik a kortárs kulturális megjelenéseket és bátorítják, népszerűsítik a műsorszolgáltatáshoz kapcsolódó kísérleteket és innovációt.

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 118. cikk szerint TG4 céljai:

- nemzeti televízió- és hang-műsorszórési szolgáltatást alapít, tart fenn és működtet, amelynek közszolgálati jellege van, szabadon fogható és – amennyiben ez megvalósítható – elérhető az ír sziget teljes közössége számára,
- a TG4 szolgáltatásokhoz kapcsolódóan honlap és teletext szolgáltatást üzemeltet,
- a TG4 szolgáltatásokhoz kapcsolódóan zenekarokat, kórusokat és más kulturális előadó csoportokat alapít,
- segítkezik és együttműködik a megfelelő közszervezetekkel annak érdekében (és végrehajtására is), hogy vészhelyzet esetén a köz számára hasznos információt juttassanak el,
- archívumokat és könyvtárakat alapít és tart fenn, melyek olyan dokumentumokat gyűjtenek, amelyek fontosak a TG4 céljai szempontjából
- televízió- és hang-műsorszolgáltatási szerződést alapít, tart fenn és üzemeltet, amelynek közszolgálati jellege van, s amennyiben a RTÉ megvalósíthatónak gondolja, elérhető az ír közösségnek az ír szigeten kívül,
- miniszter jóváhagyásával, amennyiben megvalósítható, közösségi, helyi vagy regionális műsorszórési szolgáltatást alapít, tart fenn és üzemeltet, amelynek közszolgálati jellege van és szabadon fogható,
- a miniszter jóváhagyásával, olyan nem műsorszolgáltatási nem-lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást alapít, tart fenn és üzemeltet, amennyiben ez megvalósítható, melynek közszolgálati jellege van,
- amennyiben ez lehetséges, kihasznál minden kereskedelmi lehetőséget, amely a fenti célokból fakad.
- A fentiekhez járulnak még az alábbi célok:
- ír és angol nyelven műsorok széles választékát nyújtja, amelyek a teljes ír sziget kulturális sokszínűségét mutatja be, beleértve az olyan műsorokat is, amelyek szórakoztatnak, tájékoztatnak és oktatnak, sport-, vallási és kulturális tevékenységet látnak el, továbbá kielégítik a közösség minden korcsoportjának elvárásait, kiknek az elsődlegesen beszélt nyelvre az ír, vagy érdeklődnek az ír nyelv iránt,
- híreket és napi politikai műsorokat szolgáltatnak – elsődlegesen ír nyelven,
- az ír Parlament és az Európai Parlament eljárásairól folyamatosan tudósítanak,
- könnyítik és segítik a kortárs kulturális megjelenéseket és bátorítják, népszerűsítik a műsorszolgáltatáshoz kapcsolódó kísérleteket és innovációt.

b) a közszolgálati feladatok részletes meghatározásának módja

Egy közszolgálati testületnek a társadalmi vitát követően – a törvény kihirdetését követő legkésőbb 12 hónapon belül – el kell készítenie, s 5 évenként, vagy ahogy a miniszter jónak látja, felül kell vizsgálnia a közszolgálati nyilatkozatát (public service statement), mely tartalmazza azokat a célokat, amiket a testület be kíván tartani és azokat a tevékenységeket, melyeket teljesíteni szeretne a testület annak érdekében, hogy teljesítse közszolgálati céljait. A testület a közszolgálati nyilatkozatot a miniszternek nyújtja be. A miniszter a BAI-val történt egyeztetést és a közszolgálati nyilatkozat áttanulmányozását követően jóváhagyja azt. A miniszter másolatot készítet a közszolgálati nyilatkozatból, hogy az ír Parlamentnek is legyen belőle egy példánya.

c) a feladatellátás finanszírozásának forrásai, a források hozzárendelésének módja (az állami támogatásokra vonatkozó közösségi versenyjogi előírásokra tekintettel)

Írország is a televízió-engedélyezési díjból finanszírozza a közszolgálati műsorszolgáltatás fenntartását. A televízió fenntartási díjat törvénykezési eszközzel határozzák meg, amely 2008-ban 160 euró volt, 2007-ben 158 euró, 2005-ben pedig 155 euró 70 éve felett mindenkinek ingyenes, másoknak, így a vakoknak valamint bizonyos esetekben 66 év felett is, bár valójában ezeket a díjakat az állam fizeti. Az Ír Postahivatal, An Post, a felelős az engedélyezési díjak beszedéséért, s nem fizetés esetén a közbíró eljárás megindításáért. De az An Post már jelezte azon szándékát, hogy visszavonul az engedélyezési díj behajtási üzletből. Az engedélyezési díjak teszik ki a RTÉ bevételeinek az 50%-ot, a maradék a rádió- és televízió-állomásainak reklámjaiból jön be. Továbbá néhány RTÉ szolgáltatás, mint a RTÉ 2fm, a RTÉ Aertel, a rte.ie vagy a műsorterjesztési hálózat teljesen kereskedelmi alapon működik. Nem az egész engedélyezési díj megy az RTÉ-hez. A beszéd után 5% a BAI Műsorszolgáltatási Alapjába megy, amelyik műsorok előállítására, archív anyagok helyreállítására nyújt támogatást, s amelyet bárki megpályázhat. A RTÉ által kapott összeg 5%-át a TG4-nek adja és ellátja még műsorokkal is. A TG4 ezen kívül állami juttatásokból és kereskedelmi bevételekből is él.⁵⁸

A RTÉ és a TG4 feladatai ellátásához szükséges források elosztása: a miniszter a pénzügyminiszter jóváhagyásával a törvény alapján az RTÉ-nek akkora összeget utal ki, amely megegyezik a televízió engedélyezési díjak teljes éves bevételeivel – csökkentve a beszédés költségeivel és a BAI-nek kifizetett összeggel. A RTÉ az így kapott összeget csak közszolgálati céljai megvalósítására fordíthatja, s ebből finanszírozza a kirovással kapcsolatos költségeket. A miniszter a pénzügyminiszter engedélyével időről időre akkorra összeget fizet a RTÉ-nek és a TG4-nek, amelyet alkalmasnak lát arra, hogy abból finanszírozni tudják a közszolgálati feladatainak ellátását, illetve a TG4 kirovással kapcsolatos kiadásait. Az engedély módosítására a törvény egy képletet határoz meg.

A törvény is külön fejezetet (9. fejezet) szentel a televízió engedélyezési díj beszedésének, az azzal kapcsolatos jogsértéseknek.

⁵⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Television_licence#Ireland 2009.11.08. 21:23

d) a közszolgálati intézményrendszer

- i. a közszolgálati műsorszolgáltatók/műsorszolgáltatások meghatározásának és módosításának módja

A területre vonatkozó jogszabályokat áttanulmányozva az a következtetés vonható le, hogy közszolgálati testületet csak törvény alapíthat (kivéve azokat az alszerveket, amelyeknek létrehozására törvény már korábban felhatalmazást adott). Mindezt törvényben tételesen kimondva nem találtam meg. Módosítani is csak törvény módosíthatja az ilyen testületek feladatait, hatáskörét. Ugyanakkor a műsorszolgáltatásról szóló törvény 103. cikke lehetőséget ad a testületnek, hogy megváltoztassa az alá tartozó hang- vagy televízió-csatornák számát, valamint hogy kiegészítő szolgáltatásokat vállaljon. Kivétel a kivétel alól az olyan hang- műsorszóró szolgáltatást, melyet 12 hónapon belül 30 napos felhasználásra adnak ki.

- ii. a közszolgálati felügyelete (mely szerv, milyen hatáskörökkel, érvényesül-e civil ellenőrzés, a függetlenség garanciái)

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 28. cikke szerint a Megfelelőségi Bizottság folyamatosan nyomon követi és kikényszeríti a műsorszolgáltatási szerződéseknek (beleértve a közszolgálati műsorszolgáltatást is) való megfelelést, amelyhez szükséges hatáskörökkel a 31. cikk alapján fel is ruhazza a bizottságot. Civil ellenőrzés nem érvényesül, mert a bizottság 8 tagja közül négyet a kormány, négyet pedig a hivatal jelöl. A függetlenség annyiban jelenik meg, hogy ezt a törvény deklarálja, a függetlenség másik biztosítója a pénzügyi rész (engedélyezési díj), azaz hogy a díj az előfizetőktől jön és az An Post szedi be, majd az ír parlament hagyja jóvá annak a Hatóságnak történő kifizetését.

- iii. a közszolgálati intézmények vezetését ellátó szervek

A BAI-nak 9 tagból kell állnia, amelyből a miniszter jelölésére a Kormány 5 embert jelöl ki, a másik 4 tagot pedig külön eljárásban – a Parlament megkérdezése után – nevezi ki a Kormány a miniszter ajánlása alapján (a műsorszórásról szóló 2009. évi törvény 8. cikk [1]–[3] bekezdés).

A Szerződés Odaítélő Bizottságnak 8 tagból kell állnia, amelyből 4 tagot a miniszter jelölésére a Kormány nevez ki, 4 tagot pedig Hatóság nevez ki úgy, hogy 2 a Hatóság tagja, 2 pedig e Hatóság hivatalának tagja.

A Megfelelőségi Bizottságnak 8 tagból kell állnia, amelyből 4 tagot a miniszter jelölésére a Kormány nevez ki, 4 tagot pedig a Hatóság nevez ki úgy, hogy ebből 2 a Hatóság tagja, 2-t pedig e Hatóság hivatalának tagja (a műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 8. cikk [4]–[7] bekezdés).

A RTÉ Tanácsának 12 tagja van, amelyből 6 tagot a miniszter jelöl, 4 tagot egy parlamenti bizottság, 1 tagot a RTÉ hivatala, egy a főigazgató hivatalának tagja.⁵⁹ A RTÉ alapítása után az idő múlásával 2 csatorna lett: RTÉ One és RTÉ Two. Az RTÉ Two lett később a TG4, tehát jelenleg a közszolgálati műsorszolgáltatók vezetését a RTÉ Tanácsa látja el.

⁵⁹http://en.wikipedia.org/wiki/Raidi%C3%B3_Teilif%C3%ADs_%C3%89ireann#RT.C3.89_Authority.2FRaidi.C3.B3_Teilif.C3.ADs_.C3.89ireann_Board 2009. 11. 08. 22:17

8. Műsorterjesztés, új technológiák szabályozása

a) a műsorterjesztőt terhelő továbbítási kötelezettségek

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 77. cikke szerint amennyiben a Hatóság úgy érzékeli, hogy bizonyos hálózatot műsorátvétellel jelentős számú felhasználó nem használ, a Hatóság javasolhatja a miniszternek, hogy azokon a hálózatokon részben vagy egészben vonják vissza a kiszabott kötelezettségeket. Amennyiben a hálózat-szolgáltató digitális rendszer, akkor a hálózat-szolgáltatónak biztosítania kell a Parlamenti Csatorna és az Ír Filmcsatorna műsorszétoztását is. Ezenkívül a hálózat-szolgáltatónak (*appropriate network provider*) biztosítania kell a kódolatlanul fogható csatornák műsorszétoztását is csakúgy, mint a nemzeti hang-műsorszóró szolgáltatást és minden hang-műsorszóró szolgáltatást műsorszétoztását is, amennyiben arra a RTÉ vagy az engedélyes megkéri a hálózat szolgáltatóját. A hálózat szolgáltatója mindezt nem kérhet díjat. A Hatóság a hálózati szolgáltatót arra kérheti, hogy részben vagy egészben továbbítsa egy vagy több meghatározott közösségi műsorszóró szolgáltatását, ezért a hálózati szolgáltató ugyancsak nem kérhet díjat.

A RTÉ-nek, a TG4-nek és a televízió műsorszolgáltatási szerződő félnek biztosítania kell, hogy a szükségszerűen továbbítandó szolgáltatást (*must-offer service*) mindig ajánlják fel műsorszétoztásra is a hálózaton, műsorszolgáltatásra vagy műsorszétoztásra a műholdas televíziós szolgáltatáson keresztül. Egyetlen előfizetőnek sem jelenthet külön költséget az, hogy a kötelezően továbbítandó szolgáltatást műholdas televíziós szolgáltatáson keresztül éri el. Az elektronikus műsorkalauz, amelyen keresztül az emberek a műholdas televízió-szolgáltatást érik el elsőbbségben kell, hogy részesítse a kötelezően továbbítandó szolgáltatást egy adott műholdas televíziós szolgáltatáson belül, mint más műholdas televíziós szolgáltatást.

b) a műsorterjesztő és a műsorszolgáltató (tartalomsgolgáltató) közötti kapcsolatok szabályozása

Az egyes műsorszolgáltatási típusok definíciója úgy szól, hogy a Hatóság olyan személlyel köt szerződést, aki ezen szerződés alapján műsorátvivőt üzemeltethet és műsorszórási szolgáltatást nyújthat. Tehát nem válik el egymástól a két szolgáltatás típus. Ugyanakkor a digitális terjesztés világában már előfordul, hogy a pl. a RTÉ üzemelteti a multiplexet, amin a TG4 szolgáltatja a műsorát.

c) a multiplex-üzemeltető piacra lépése (erős vagy gyenge multiplex modell)

A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény 131. cikke szerint a BAI feladata az, hogy elrendezze a multiplexek – beleértve a nemzeti multiplex – alapítását, fenntartását és működését. Ennek érdekében a Hatóság multiplex-szerződést köt úgy, hogy a szerződő felek megkapják a jogot és kötelezettséget, hogy multiplexet alapítsanak, fenntartsanak és működtessenek azon a területen és olyan feltételekkel, amelyre a szerződésük szól. A Megfelelőségi Bizottságnak továbbra is biztosítania kell, hogy a multiplex-szerződést kötő megfelel a törvény rendelkezéseinek. A Hatóság kötelezettsége, hogy igyekezzen elrendezni a 3 nemzeti multiplex alapítását, fenntartását és működését, amelyeknek alkalmasnak kell lenniük az állam egész területén digitális földfelszíni sugárzásra. A Hatóság megkap ehhez minden szükséges hatáskört, különösen azt, hogy a ComReg-gel tanácskozzon.

A multiplex-szerződésre pályázónak a pályázatában meg kell jelölnie, hogy a multiplexbe milyen szolgáltatásokat venne fel, ennek ellenére ezeknek a szolgáltatásoknak a megpályáztatása és a szerződés továbbra is a műsorszolgáltatóval történik. Tehát Írországból gyenge multiplex modellről beszélhetünk (138. cikk). A multiplex-szerződésre benyújtandó pályázatban a pályázónak csak a multiplex minimális kihasználtságot kell feltüntetnie (136. cikk).

- d) a multiplex-üzemeltető működési feltételei (sajátos továbbítási kötelezettségek és hozzáférési szabályok)

A műsorszolgáltatásról szóló törvényből azt tudjuk meg, hogy a multiplex-üzemeltető hogyan pályázhat, milyen feltételeknek kell megfelelnie a pályázatnak. Arról is külön szól a törvény, hogy a tartalomszolgáltatónak milyen pályázatot kell a BAI-hoz benyújtania, majd a BAI köt szerződést a tartalomszolgáltatóval. Arról viszont már nem szól a törvény, hogy a működés során a multiplex-üzemeltető és a tartalomszolgáltató között milyen szerződés jön létre, a jogviszonyra milyen szabályok vonatkoznak. Tehát ebből arra lehet következtetni, hogy az általános szerződési előírások vonatkoznak majd erre a jogviszonyra.

A RTÉ-nek, a TG4-nek és a televízió műsorszolgáltatási szerződő félnek biztosítani kell, hogy a szükségszerűen továbbítandó szolgáltatást mindig ajánlják fel műsorszétosztásra, műsorszolgáltatásra vagy műsorszétosztásra a műholdas televíziós szolgáltatáson keresztül. Az előfizetőnek nem jelenthet külön költséget az, hogy a kötelezően továbbítandó szolgáltatást műholdas televíziós szolgáltatáson keresztül éri el. Az elektronikus műsorkalauz, amelyen keresztül az emberek elérik a műholdas televízió-szolgáltatást elsőbbségben kell, hogy részesítse a kötelezően továbbítandó szolgáltatást egy adott műholdas televíziós szolgáltatáson belül.

- e) a (földfelszíni) digitális átállás menetrendje

A hírközlési szabályozásról szóló 2002. évi törvény már tartalmazott rendelkezéseket arról, hogy milyen dátumtól vagy milyen dátumoktól kezdi el a ComReg visszavonni az analóg eszközön történő műsorszolgáltatásra vonatkozó engedélyeket. A műsorszolgáltatásról szóló 2009. évi törvény már előírja a ComReg-nek, hogy változtasson a korábbi engedélyeken és kerüljenek bele konkrét időpontok, melyeket a miniszter határoz meg. A RTÉ-nek biztosítania kell, hogy a nézők megértsék az analóg lekapcsolás következményeit és elég információval rendelkezzenek arra vonatkozóan, hogy attól kezdve hogyan juthatnak hozzá a digitális műsorszolgáltatáshoz. A BAI-nak 2009. július 1-jétől az analóg lekapcsolás időpontjáig folyamatosan tájékoztatni kell a közönséget arról, hogy multiplexen juthatnak hozzá a műsorszolgáltatáshoz és ehhez külön berendezésre van szükségük. A miniszter népszerűsíti az együttműködést a műsorszolgáltatók, a multiplex-üzemeltetők és más érdekeltek között, kutatásokat folytat az analóg lekapcsolással kapcsolatban, élen jár az analóg lekapcsolással kapcsolatos információk terjesztésében és közönség általi hozzáférhetővé tétele érdekében, olyan lépéseket működtet, intéz vagy szponzorál, amelyek az analóg átállás kellemetlen hatásait mérsékl. A miniszter egyeztet a BAI-val, a ComReg-gel és az RTÉ-vel, s a meglévők mellé olyan hatáskörökkel is felruházza őket, melyekre az analóg leállással kapcsolatban lehet szükségük és megtesz mindent, minek meghozatalára még szükség lehet.

- f) az IPTV-re, a mobiltelevízióra, az online tartalomszolgáltatásra vonatkozó esetleges külön rendelkezések

A témához tartozó áttanulmányozott jogszabályok között csak utalás szerepel az IPTV-re, de ezen túlmenően a témakörökről nem esik szó.